

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.*

Fery Oszkár

— 1919 július 22. —

Jaj annak a nemzetnek, amely sírni nem tud: az a nemzet örülni, hinni, szeretni, remélni se tud. — jaj annak a nemzetnek, melynek nincs kit siratnia: annak a nemzetnek nincsenek nagyjai, hősei, mártirjai, kiknek ontott véréből, lángoló szelleméből a halhatatlanság öröktüze táplálkozhasék a haza géniuszának szent oltárán! Szánandó lelki szegény, jaj annak a népnek, melynek oltára a nemzeti idealizmus tüzének híján ily halott hidegre hűl ki, de százszorta szánandóbb, bűnösebb és megvetendőbb az a nemzet, melynek vannak ugyan nagyjai, vannak hősei, vannak mártirjai, de szégyenletes, lomha közönyből megfélelkezik e di-esőkről, halhatatlansága éltetőiről meg nem emlékezik. E közöny a vég, az igazi nemzeti halál, és nem hiába, hogy Isteni Színjátékában a nagy olasz Dante külön poklot állít e gyáva, puha közönyösöknek... Ellenük, e hamar felejtő közönyösök ellen dörgi már a régi magyar lantos, hogy „emlékezzünk régiokról“, s bizonyára rájuk gondol klasszikus Berzsenyink is, midőn a nagyokról oly bizakodva zengi: „A derék nem fél az idők mohától, — a koporsóból kitör és eget kér...“

A nemzeti emlékezés, a köteles nemzeti hála ünnepnapján három derék, három mártir hős tör ki a koporsójából, hogy eget kérjen, helyet a magyar történeti kegyelet vérrel írott nagy könyvében. Vaskos könyv; ahány éve, annyi a drámája, a véres megpróbáltatása az ezeresztendő magyar históriának, — századaink távlatát hősök és mártirok sorfala szegélyezi s elmondhatjuk: e véruket adott halhatatlanok szelleme táplálja a nemzeti oltárunk oly fennen lobogó lángját, e halhatatlanok nagy hadserege őrzi a messze és közelmúltból a magyar jövődőt. 1919 július 22... e véres nap évfordulója három hős esendőrtiszté, e szörnyű napon leírhatatlanul bestiális kegyetlenséggel végeztette ki a nemzetgyilkos proletárurolom Fery Oszkár altábornagy esendőrségi felügyelőt, Borhy

és Menkina alezredeseket. Három mártir, három derék tör ki e napon, hogy az emlékezés, nemzeti hálánk eget kérje, a koporsóból... Ám hol e koporsó, hol az ő koporsójuk? Az első évfordulón egy nagy gőzhajó vitte kegyeletünket oda a Ferenc József-híd alá a budai parton, hol, a nagy vértócsa után ítélve, a három mártir csonkított tetemét a hóhérok a Dunába vetették. Nagy koporsó, az Attila és Árpád Dunája az ő koporsójuk, ennek habjaiba vetettük akkor első koszorunkat, — a víz tovaragadta s nekünk a költő szavára gondolva, köny szökött szemünkbe:

„Buda, Mohács, Nándornál elfutó...
„Tán honom könye vagy te, nagy folyó?”

E köny, de nem a siránkozó megadásé, hanem a felemelő önérzeté, hogy a nemzeti magyar ügy ily nemes mártirjaira büszkélkedhetünk, — ez a köny van most is a szemünkben. Hulljon a köny az ő véruktól áztatott magyar földre: a rögből, amit e kis szent nedű, köny és vér öntöz, elemi erővel nő magasra a nemzeti halhatatlanság virága. Félre közöny, félre megalkuvás, minden időkre ünneplendően szent legyen a mai nap mártirjainak emléke, — az legyen, főként e mostani háborodott időkben, mikor a Fery Oszkár gyilkosainak segítői oly hazaárulói pökhendiséggel emlegetik és ünneplik az ő internacionáléjuk ama halottait, kik a magyar nemzet életére törtek. Ünnepljük mi is a mi igaz ügyünk igaz mártirjait, az ő véres árnyuk legyen figyelmeztető és védő palládiumunk minden további destrukeióval és ámitással szemben...

Fery Oszkár, régi barátom, ellenforradalmár testvérem és rabtársam, kivel ott a proletárdiktatura parlamenti kínzó poklában fogtam utoljára kezét... Oszkár barátom, a *Fehér Ház* nevében üdvözöllek megdicsőülésedben. Ninesen sírod, mulandó részedet a Duna ragadta el, de tán épp ezért van neked külön ravatalod és külön babérod minden igaz magyar szívben. Az igaz magyar szívek e babérját kötöm én ma neked koszorúba s a nemzet haláljaként teszem le emléked márványa elé. Mi tudunk siratni, tudunk emlékezni, épp mert hinni is tudunk ama véled közös szent nemzeti eszményekben, amelyekért te társaiddal együtt mártirként elvéreztél!

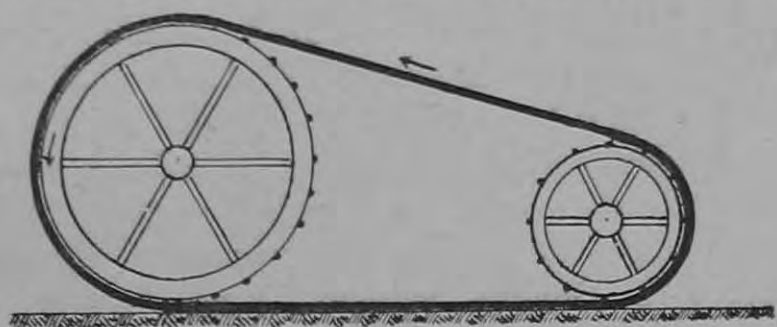
Pekár Gyula.

A harkocsikról.

Irta: Szentgyörgyvári STIRLING LÁSZLÓ
ny. vkt. őrnagy.

Az elmúlt világháború több műszaki meglepetésben részesítette a világot, mint a harkocsi vagy tank, tengeralattjáró hajók, 120 km-re hordó ágyúk, a gáz, a repülők fejlődése stb.

Minden csoda közül minket a legkellemetlenebbül érintett a tankok hirtelen fellépése, mert itt — kivételesen — nem mi voltunk a kezdeményezők, hanem az antant. Így a tank első megjelenése egy ismeretlen szörnyeteg hatását kel-

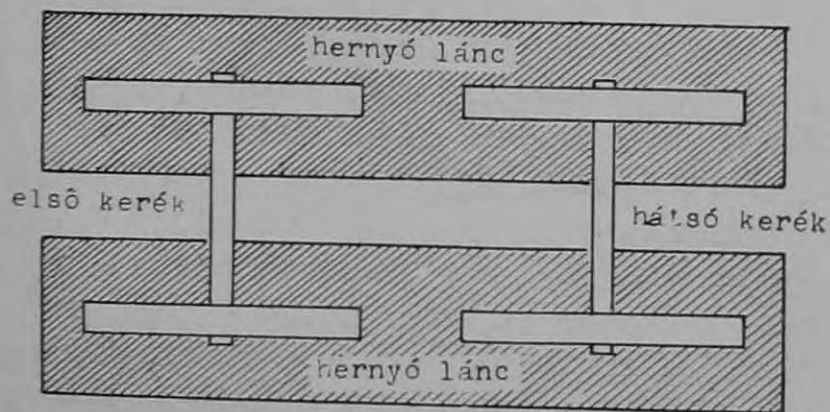
1. ábra

tette s a mystikum, mely alakját körülveszi, ma sem oszlott el teljesen; nem látunk harkocsikat, nincs alkalmunk otromba külsejükhöz hozzászokni, velük megbarátkozni.

De ez így lesz a közel jövőben is: Trianon eltöltja, hogy harkocsikat építsünk vagy vásároljunk. A tank számunkra továbbra is megmarad ismeretlen, mesebeli szörnyetegnek, ha csak olvasás által nem oszlatjuk szét a ködöt, melybe a tapasztalat hiánya minket burkol. Ha tankokat nem láthatunk, sokat kell róluk olvasnunk, jót és rosszat, ami a kezünk ügyébe esik, csak így veszítjük el azt a bizalmatlanságot, amit minden ismeretlennel szemben érezünk.

A következő soroknak, melyek csupa már hallott dologra terjeszkednek ki, ez adja meg a létjogosultságát.

A világháború folyamán tömegesen alkalmazott géppuskák a harenak egész más folyamatot adtak. A támadó gyalogság mindenütt ellenséges géppuskatűzre talált, mely mint egy merev acélfal, lehetetlenné tett minden előrejutást.

2. ábra

Hogy a támadás mégis lehetséges legyen, két mozzanat vált szükségessé:

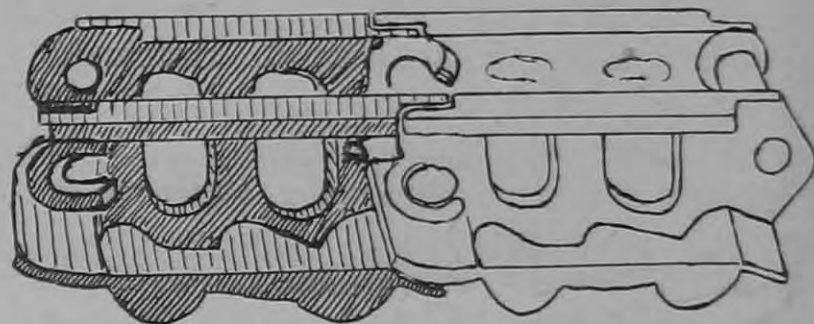
Először rést kellett ütni az ellenség acélfalába: a géppuskákat a tüzéségi tűznek el kellett hallgattatni.

Másodszor a gyalogságnak gyorsan ki kellett használni a keletkezett rést, mely nyomban eltűnt, mielőtt a tüzéség tüzelését befejezte.

Tűz és mozgás szoros kapcsolata képezi ezentúl a támadás alapfeltételét. Az elsőt főleg a tüzéség nyújtja, az utóbbit a gyalogság hajtja végre. A két fegyvernem benső együttműködése viszi csak előre a támadást.

Gyalogság és tüzéség együttműködését a mai értelemben a géppuskák alkalmazása kényszerítette ki, míg a régi tüzerpárhaj a mult homályában végleg eltűnt.

Az állásharc a tüzéségi támogatást a végletekig kiépítette. Egy támadás előkészítéséhez 1917-ben folyóméterenként 6 tonna lövedéket számítottak s ez azt jelenti (minden 10 km. arcvonal szélességre egy sínpárt feltételezve), hogy a vasút éjjeli-nappali, teljes kihasználása mellett 6 napig kellett a löszert odaszállítani, amit a tüzéség pár óra alatt kipuffogtatott. S mi volt az eredmény? A támadók rendszerint be tudtak törni az ellenséges állásba, de támadásukat tovább folytatni képtelenek voltak. Egyes ellenséges géppuskák mégis megmaradtak s a védő győzelmi akarát sem volt képes a rettenetes tűzorkán kioltani. A sárba betemetett gépeket hirtelen kiásta s újból pusztító tüzet nyitott a rohamozók soraira. Egy géppuska rövid idő alatt egész zászlóaljkat tarolt le.

3. ábra

De a tüzéségi tömegtüznek más hátránya is volt: a saját tüzéség tüze által felszántott s gránátölcsérekkel borított széles és mély terület akadályá lett, melyen át lövegeket, löszert előreszállítani csak időrabló útépités után volt lehetséges.

A tüzéségi oltalom a betörést lehetővé tette, a roham továbbvitelére azonban hatása kiegészítésre szorult, a siker kiaknázását meg éppen gátolta. Ezen az úton a további fokozás nem kecsegtetett döntő eredménnyel: a megszállt terület ellen irányított tömegtüzet inkább csökkenteni kellett, még akkor is, ha a higabb tömegtüz több ellenséges géppuskát hagy sértetlenül.

A nagyobb számban épen maradt ellenséges gépek leküzdésére külön tüzéséget, a gyalogságot követő „kísérő tüzéséget“ kellett megszervezni.

De itt újabb nehézségek mutatkoztak. A gyalogság első vonalában mutatkozó lövegek nagy célokat képeztek s az ellenséges tűzben rövidesen megsemmisültek.

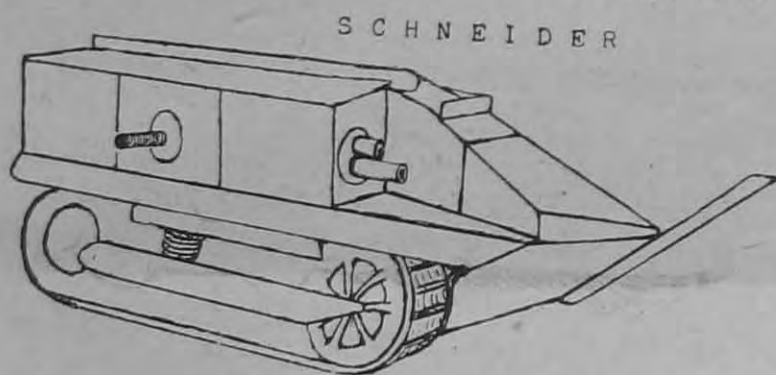
Közelfekvő gondolat, hogy a kísérő tüzéséget közvetlen megvédjük, hordozható páncélba tesszük, mint valamikor a nehéz lovagekat. Csak hogy most nem kardesapás ellen kell a vértnek oltalmat nyújtani, hanem puska, géppuskalövedék ellen, gránát repeszdarabok ellen, melyek többszáz méteres másodpernyi gyorsasággal hasítják át a levegőt. Ezek ellen csak vastag páncél oltalmaz, melynek megint sok mázsa súlya van. Ember vagy

állat a nagy súlyt nem hordozhatja, ide már géperő kell.

Már régóta tudunk nagy súlyokat gépekkel vontatni, a probléma meg volt oldva, de a megoldás csak utakra szorítkozott.

A kocsin vagy vonaton szállított rakomány egész súlyát a tengelyek veszik át, a tengelyeket viszont a kerekek hordják. Így egy négykerekű kocsinál minden kerék az összsúlynak egy negyedével nyomja azt a kis földfelületet, ami éppen a kerék alatt van. A fölnek keménynek kell lenni, hogy nagy nyomásokat kibírjon; igen nagy súlyoknál pedig a földet kővel (műút) vagy acéllal (vasút) kell helyettesítenünk. Egy új találmánynak kellett tehát azt a kérdést megoldani, hogy hogyan szállítsunk igen nagy terhet, több ezer kg. súlyú páncélzatot, műút, vasút nélkül — a felázott szántásokon, patakokon, árkon-bokron keresztül — mindenütt, hol a gyalogság rohamozik.

Egy szerkezet, mely a helyes nyomokon haladt, már régen megvolt, csak hogy még nem az alkalmas formában. 1770 február hó 15-én az angol Richard Lowell Edgeworth egy találmányt nyújtott be, amelyet a következő szöveggel iktattak be a patentek közé: „A találmány egy fadara-

4. ábra

bokból álló gurulóútból áll, mely utat egy jármű hordja és szabályos időközökben oly módon előre helyezi, hogy a jármű továbbgurulásához mindig elegendő faút van a földre kifektetve. Midőn az elől lévő kerék eléri az ily módon elhelyezett faút végét, egy új fadarabbal meghosszabbítja az utat, míg a hátsó kerék felveszi a mögötte szabaddá vált faútrészt. Ily módon a hátsó kerék egymás után felszedi az útrészeket, ezeket előre viszi, lerakja az első kerék elé s ezáltal egy szakadatlan guruló utat képez.”

Ez 1770-ben volt.

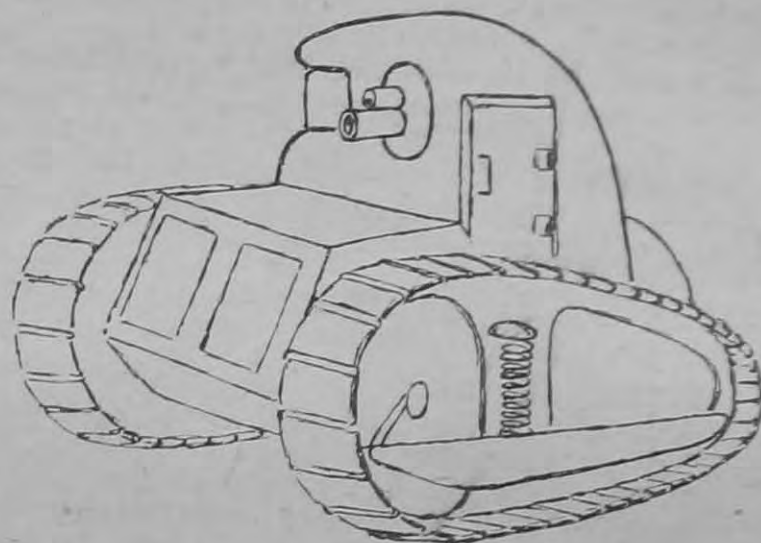
A patent leírását olvasva, az ember azt hinné, hogy ez a modern hernyószerkezetről készült.

A probléma mai megoldása elvben tényleg azonos Edgeworthéval. Egy jármű négy kereke a nagy súlyt csak négy igen kis felületen tudja továbbadni. Ezért szükséges, hogy a kerék ne közvetlen a földnek adja át a nyomást, hanem egy közte és a föld között lévő kemény anyagnak, mely ezután a súlyt felveszi és széles felületen továbbítja. Ha kocsival vékony jégen vagy igen sáros területen akarunk áthaladni, a kerekek alá széles deszkákat helyezünk. Hasonlóan jár el a *hernyólánc* is, állandóan széles vaslemezeket fektet a jármű kerekei elé.

Hogy ez hogyan történik, azt az 1. sematikus ábra szemlélteti.

A szóbanforgó jármű négy kerékre van felszerelve, mint akármelyik kocsin, úgy hogy oldalról nézve a kocsin baloldalon lévő két kereket látjuk. Az első kereket a motor hajtja s forgásba-

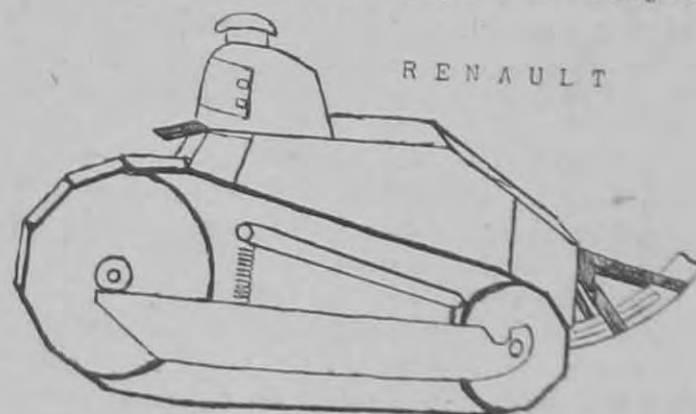
PEUGEOT

5. ábra

hozza nyíllal jelölt irányban. A kerék fogaival belekapaszkodik a két balkereket körülvevő — a rajzon is feltüntetett — hernyóláncba s ezáltal ennek felső részét mozgásra kényszeríti, míg alsó, a földönfekvő része a nagy tapadás folytán megmozdulni nem tud. Ugyanaz a helyzet áll elő, mint a gépkocsi és az úttest között: a kerék forog, az úttest mozdulatlan, ennél fogva a kerék előregördül s magával viszi a gépkocsit. A hernyórendszerrel a földön fekvő rész nem mozoghat, ez képezi az úttestet, melyen a kerék legurul s ezáltal előre vonja a reá felszerelt tankot. A hátsó kerék felszedi a hernyólánc azon részét, melyről lefutott s az első kerék ezt ismét előrehúzza, hogy újból maga előtt kifektesse. Ily módon a súlyt már nem a négy kerék kis föllete adja át közvetlen a földnek, hanem a hernyóláncnak hosszú, földönfekvő része, mely nemesak hosszú, hanem jóval szélesebb is, mint a kerék. Ezt a 2. sematikus ábra (az előbbi négy kerék és hernyólánc fölülről nézve) szemlélteti.

Ezen rendszerrel a súlynak igen nagy felületre való felosztását eredményezzük s elérjük azt,

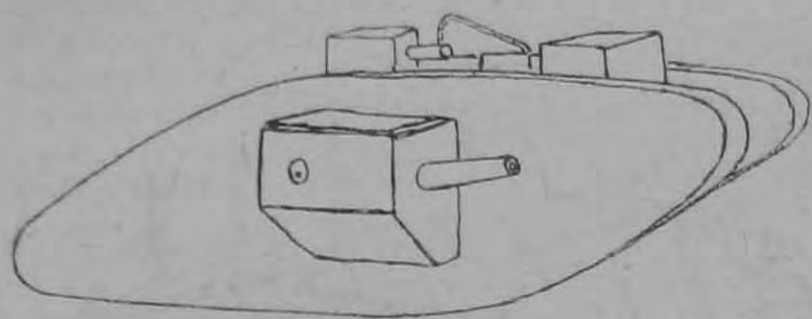
6. ábra

hogy a több tonna súlyú harkoesik felázott, puha talajon is tudnak haladni, sőt olyan moesarakon is átjutnak, melyeken az ember gyalog már elsüllyed.

A probléma ennyire már a háború előtt is meg volt oldva: az amerikaiak mezőgazdasági cé-

lokra használták a Holt-féle hernyórendszerű vonatot. Csak kihasználására, katonai célokra, kellett még gondolni s mint harcokosit, kellőleg átalakítani.

Angol V. típus

7. ábra

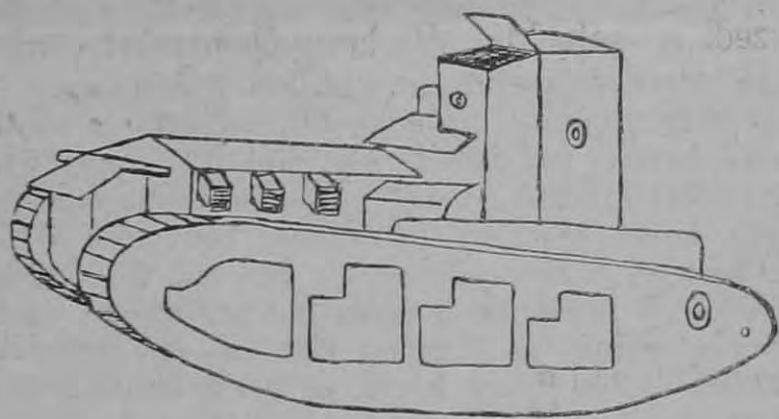
1903-ban Levasseur francia tüzérszázados javaslatba hoz egy hernyóláncon mozgó páncél-ágyút, de javaslata nem lett megvalósítva.

1908-ban az angol hadügyminiszterium sokat kísérletezik a hernyórendszerű vontatókkal, de végleges eredményre nem jut s a kísérleteket be-
szünteti.

A háború kitörésekor, 1914-ben Holt maga felajánlja vontatóit a hadviselő antant-országoknak s a kísérletek úgy Franciaországban, mint Angliában, egymástól függetlenül s egymás elől titokban tartva, újra kezdetüket veszik.

Vége 1916-ban a kísérletek már mindkét országban elég kedvező eredményt mutattak fel s

Whippet, B.

8. ábra

ekkor értesítették az angolok a franciákat a tankokkal tett tapasztalatokról, mire a franciák jun. 25-én az ő szakemberüket, Estienne tábornokot küldték ki Londonba, az együttműködés felvételére.

A műszaki megoldásnak még csak az első lépését ismertette: a vonatás lehetőségét puha talajon.

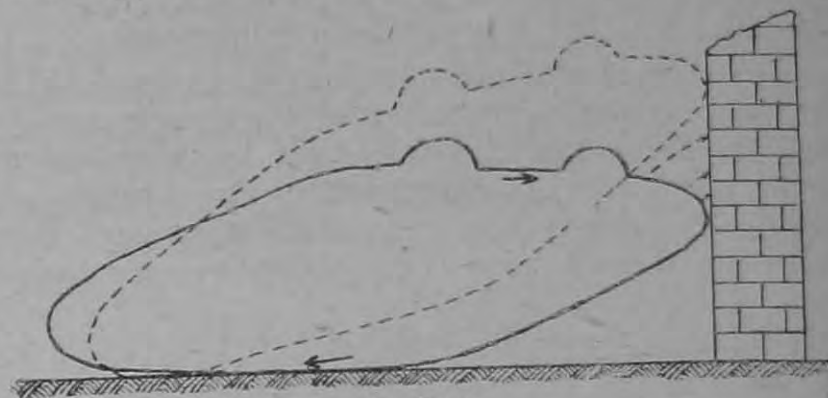
Hogy a jármű a harcokosi követelményeinek megfelelően, még sok más feltételt kellett teljesíteni. A harcokosinak minden természetes lejtőn fel kell jutni tudni vagy képesnek kell lennie ilyeneken leereszkedni. Ezt akkor tudja megtenni, ha — a megfelelő motorerő mellett — a jármű tapadásal bír. A hernyólánc széles vaslemezei nem biztosítanak elég súrlódást s így, ezeket karmokkal kellett ellátni.

A 3. ábrán a hernyólánc két lemezrészre van feltüntetve. Láthatók a lemezek karmai, a csuklók s hogy hogyan gondoskodtak arról, hogy a por és sár a csuklóba be ne hatoljon s a forgást ne akadályozza.

A harcokosoknak gyorsan kell fordulni tudni. Ezt úgy oldották meg, hogy az egyik hernyólánccal lefékeznek, míg a másik a járművet előre hajtja vagy a két láncpárt ellenkező irányban hajtják. Az eljárás igen brutális az anyagkimézés szempontjából, de esodálatos gyorsan fordítja meg a páncélszörnyeteget.

A harcokosoknak legalább egy géppuskát vagy egy ágyút, a motort, a gépeket kezelő legénységet, lőszert és benzint kell magával vinnie s mindezeket páncéllal védenie.

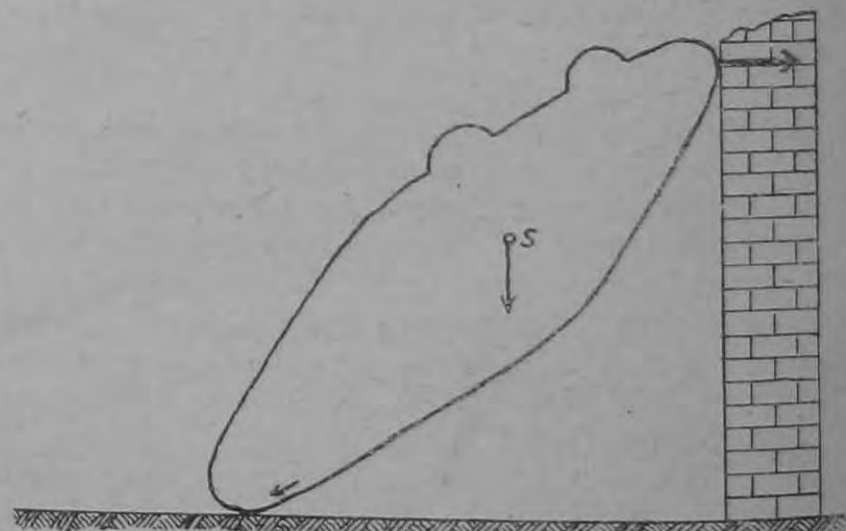
Természetes, hogy a helyet ezek számára a lehető legkisebbre kellett leszorítani, mert minden helytöbblettel nő a páncél és még jobban nő a páncél nyomasztó súlya. Ha csak egy parancsnokot számítunk, ki a löfegyvert is kezeli, egy embert, aki a lőszert adogatja, egy

9. ábra

gépészt, úgy a legénységet a legminimálisabba szállítottuk le. Ezek fekvő, ülve vagy guggoló állásban lesznek szállítva, helyük alig van annyi, hogy megforduljanak s a külvilággal csak az a kis rés köti őket össze, melyen az irányzó kitekinthet. Ez sem lát sokat a szűk résen át. Emellett a jármű a bentlévőket rázza, az előterep képe folyton vibrál, ugrál, a tájékoztatást majdnem lehetetlenné teszi. A harcokosi-legénység „vaksága“ annyira megy, hogy ellenséget 50 m.-nél távolabbról felfedezni s ellene célzott lövéseket leadni alig képes.

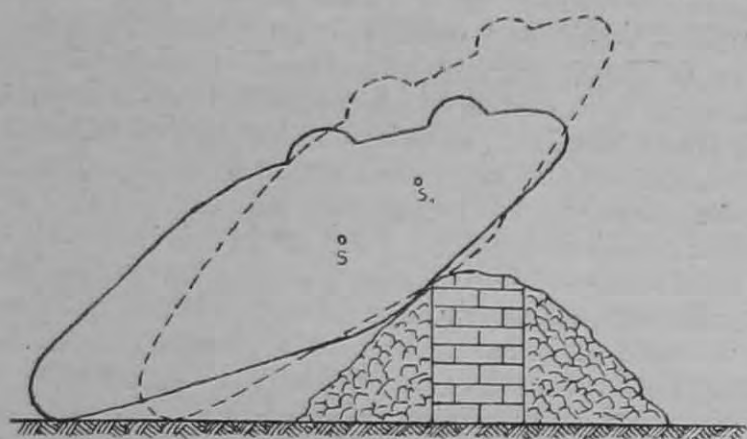
Dacára az alkalmazott rúgóknak, a harcokosik kemény rázása igen kellemetlen s hamarosan kimeríti az amúgy is igen kényelmetlenül elhelyezett legénységet. A „szárazföldi cirkálón“ (Landkeruzer), ahogy egy időben a tankot nevezték, ép úgy meg lehet kapni a tengeri betegséget, mint az

10. ábra

oceánt járó hajókon. Ehhez hozzájárul az irtózatos hőség, amit a gép munkája s a szűk helyre beosztott emberek lélegzése okoz s a motor fűlsike-

tító lármája. Nemesak „vakok“ a tankok, hanem „süketek“ is, de „némáknak“ ugyancsak nem mondhatók; oly zajt csapnak, mintha evvel akarnák fogyatékoságaikat pótolni. A lárma azonban

11. ábra

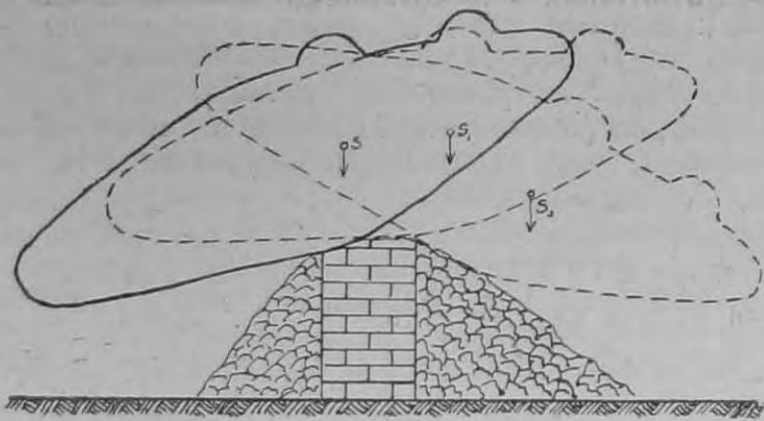
árulójuk, felébreszti az ellenség figyelmét s rájuk vonja a tüzérségi tüzet, melynek találatai ellen nem véd a páncél.

Mindebből láthatjuk, hogy a szolgálat a harcokban egész rendkívül nehéz, fárasztó és veszélyes.

4., 5., 6. ábrákon egy pár; a francia hadseregben bevezetett harcokocsit mutatok be.

Az angolok a franciáktól különválva, önálló utakon haladtak. Hogy a titoktartás minél teljesebb legyen, a harcokocsiknak álnevet adtak és pedig először: Water Carrier (vízhordozó). A név választása nem volt szerencsés.

Az angoloknál sokkal nagyobb mértékben

12. ábra

szokás, mint nálunk a több szóból álló elnevezés helyett csak a kezdőbetűket használni, tehát Water Carrier helyett W. C. A rövidítésnek azonban odiosus jelentősége van: Angliában a mi 00 helyett általában a W. C.-t (Water Closet) használják. W. C. nem maradhatott egy dicsőségesnek induló fegyvernem jelvényé s ezért nevét is meg kellett változtatni.

Az új álnév, „tank“ (tartály) nagy közkeveltségre tett szert s hamarosan az egész világot bejárta.

Az angol harcokocsik kezdettől fogva nagyobbak voltak a francia típusoknál; felszerelésük több ágyúból (hímneműek) vagy 6—8 géppuskából (nőneműek) állott. A nagyobb típus gazdaságosabb helykihasználást is engedett, a kiszolgáló legénységnek több mozgási szabadságot adott. De ezzel szemben nagy mértékben emelkedett a tank súlya és megsebezhető felülete. Az angol harcok-

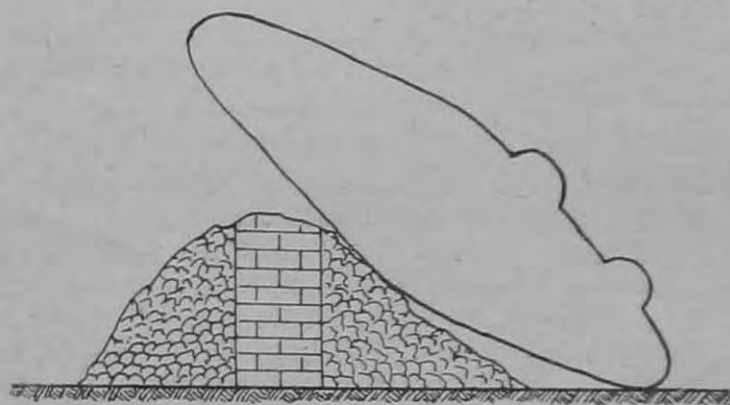
csik alakja is eltérő a francia harcokocsikétól, mint azt a 7. és 8. ábra mutatja.

A háború után az a nézet alakult ki, hogy úgy a nehéz, mint a könnyű harcokocsikra szükség van. A nagy harcokocsik úgynevezett „zúzók“, kb. 30 tonna súllyal bírnak, házfalakat képesek bedönteni, árokfalakat lehengerelemek s így utat nyitnak a könnyű, 5—8 tonnás harcokocsik számára.

Harcászati alkalmazásukról a következő alkalommal lesz szó, most még nézzük meg, hogy a mozgást akadályokon keresztül hogyan hajtják végre.

Egy házfal bedöntése egy „zúzó“ által. 1. mozzanat: a tank a házfalhoz ér (9. ábra).

2. mozzanat: A forgó hernyóláncnak következő lemezei fent már nagyobb magasságban tapadnak a házfalhoz, a hernyólánc az utat most a függőleges házfalon fekteti ki, ezáltal elől emeli a tankot. A tank hátsó részében elhelyezett kerék

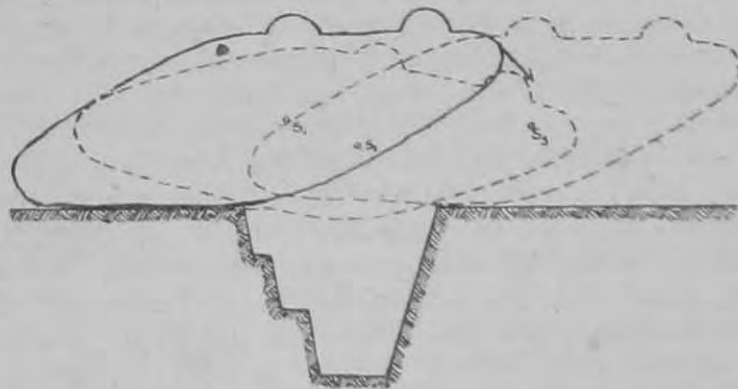
13. ábra

felszedi a szabaddá vált hernyólemezeket: a tank hátsó része előremozog, eleje emelkedik.

Ily módon a tank bizonyos magasságig feljut, óriási súlyával végre bedönti a falat (10. ábra).

3. mozzanat: a tank súlya alatt bedől a fal szabaddá tette a rést, melyen át a tank előrejuthat. Most már csak a falrom magassága szerepel, mint akadály. A hernyólánc további forgása kifekteti az utat a falromra, a tank tovább ágaskodik, végre súlypontja oly messze előrekerül, hogy rábillen a falromra (11. ábra).

4. mozzanat: a tank tovább előretolódik. Ha súlypontja túlhaladta az alatta lévő felszint, úgy előrebukik (12. ábra).

14. ábra

5. mozzanat: A hernyólánc tovább kifekteti az utat a falhulladékon és előrehaladva, ismét eléri a földet (13. ábra).

Ehhez hasonló az árkon való átkelés, melyet a tank áthidal, ha az árok nem túlszéles (14. ábra).

(Folytatjuk.)

Bajtársiasság.

Irta: BARTÓK DOMOKOS 3. oszt. tiszthelyettes.

Tudom, hogy nagy fába vágtam fejszém, amikor ennek a nagy horderejű és bőséges élet-tapasztalatokat igénylő kérdésnek nyilvános fejtegetésébe mertem becsátkozni. Szerénytelenség és fontoskodás nélkül akarok hozzászólni ehhez a kérdéshez, amely amúgy is eléggé foglalkoztat mindannyiunkat, mert a bajtársias érzés áldásait, de viszont a bajtársiatlanság átkos következményeit a legfiatalabb próbaesendőr is éppen úgy, vagy talán még fokozottabban érzi, mint a legidősebb, tapasztalatokban dús altisztek. Azért mondom: fokozottabban, mert a fiatal esendőr sokkal inkább rá van utalva bajtársai megértésére, jóindulatára és támogatására, mint a maguk lábán is könnyebben megálló idősebb esendőrök. A fiatal esendőr jellemére, pályáján való előhaladására és általában egész jövőjére, sorsára rendkívül nagy hatása van annak, hogy szolgálati sorsa hova s minő bajtársak közé dobta. De az idősebbek életében is nagy jelentősége van e problémának s így mégis egyaránt érdekel ez mindannyiunkat.

Az egyébként oly katonás tömörséggel és rövidséggel megírt Szolgálati Szabályzat I. Rész egész paragrafust szentel a közszellem és egyetértésnek, ami kétségtelen bizonyosága annak, hogy ez már réges-régen felismert és nagy horderejűnek elismert követelmény. S hogy miből áll ez, azt gyönyörűen foglalja össze a Szabályzat előbb említett paragrafusa. Itt azonban csak az irányelveket találjuk meg s az élet könyvében lapozgatva bukkanunk azután rá azokra az akadályokra, amelyeken a Szabályzat szavai bizony itt-ott megbotlanak.

Bajtársiasság, barátság és cimboraság. Három rokonfogalom, *más és más tartalommal.*

Bennünket a bajtársiasság érdekel, mert ez az, amire nekünk szükségünk van, erre kell törekednünk. A bajtársiasság az ideális barátság. Benne van ez a szóban: bajban is társa vagyok annak, akivel azonos célok, azonos életkörülmények folytán egy úton kell haladnom. Több ez a barátságnál, mert az többnyire csak addig tart, amíg jól megy a sorom. A közmondások nem a nagy semmiből alakulnak ki, hanem hosszú idők tapasztalataiból, már pedig a barátságnak is megvan a maga közmondása: „Van barátod bőven, amíg jól megy dolgod, de magadra maradsz, ha rosszra fordul sorsod.”

A bajtársiasság ennél sokkal több! A közös sors, közös veszély, közös cél egymás mellé állít bennünket s ha én társamat minden gondjában bújában tőlem telhetőleg nem támogatom, akkor megérdemelten jaj nekem, ha majd én leszek az, akinek erre szüksége volna. A szerencse kereke forog s a „ma nekem, holnap neked“ életigazság egyikönket sem hagyja ki számításáiból. Vonatkozik ez bármely foglalkozású, minden emberre, de vonatkozik különösen reánk esendőrökre. A mi életünk a külvilág életétől bizonyos mértékben visszavonultan pereg, életünk javarészt bajtársaink körében kell leélnünk, úgy, hogy magánéletünk is túlnyomó részben bajtársi körben folyik. Ez az *egymásrautaltság* ad különös jelentőséget a bajtár-

siasságnak. A mi egész sorsunk, társadalmi helyzetünk, becsületünk, tekintélyünk elválaszthatatlanul hozzá van nőve az egész testületéhez. Amilyen a testület helyzete a társadalomban, ugyanolyan az egyéné: a testület tagjaé is. De ezt a kérdést meg is lehet és meg is kell fordítani: az egyesekből alakul ki az összesség, az egyesek becsülete adja meg az összesség: a testület becsületét. És ha mi egymást meg nem értjük, egymást a legmesszebbmenőleg nem támogatjuk, ha nincs meg az az erős összekötő kapocs, amely az egyeseket erős egységgé kovácsolja: a bajtársiasság, akkor ne is várjuk kívülről az elismerést, a megbecsülést, mert nem is érdemeljük azt meg. Amelyik családban a családtagok torzsalkodnak, egymás baján nem segítenek, ott hamarosan bekövetkezik a legcsúfosabb szétzúllás, az ilyen család a társadalom részéről gúnyban és megvetésben részesül és tagjai üres lélekkel szóródnak szét a szélrózsa minden irányában. Már pedig ne feledjük el, hogy mi, a csendőrség egy család vagyunk.

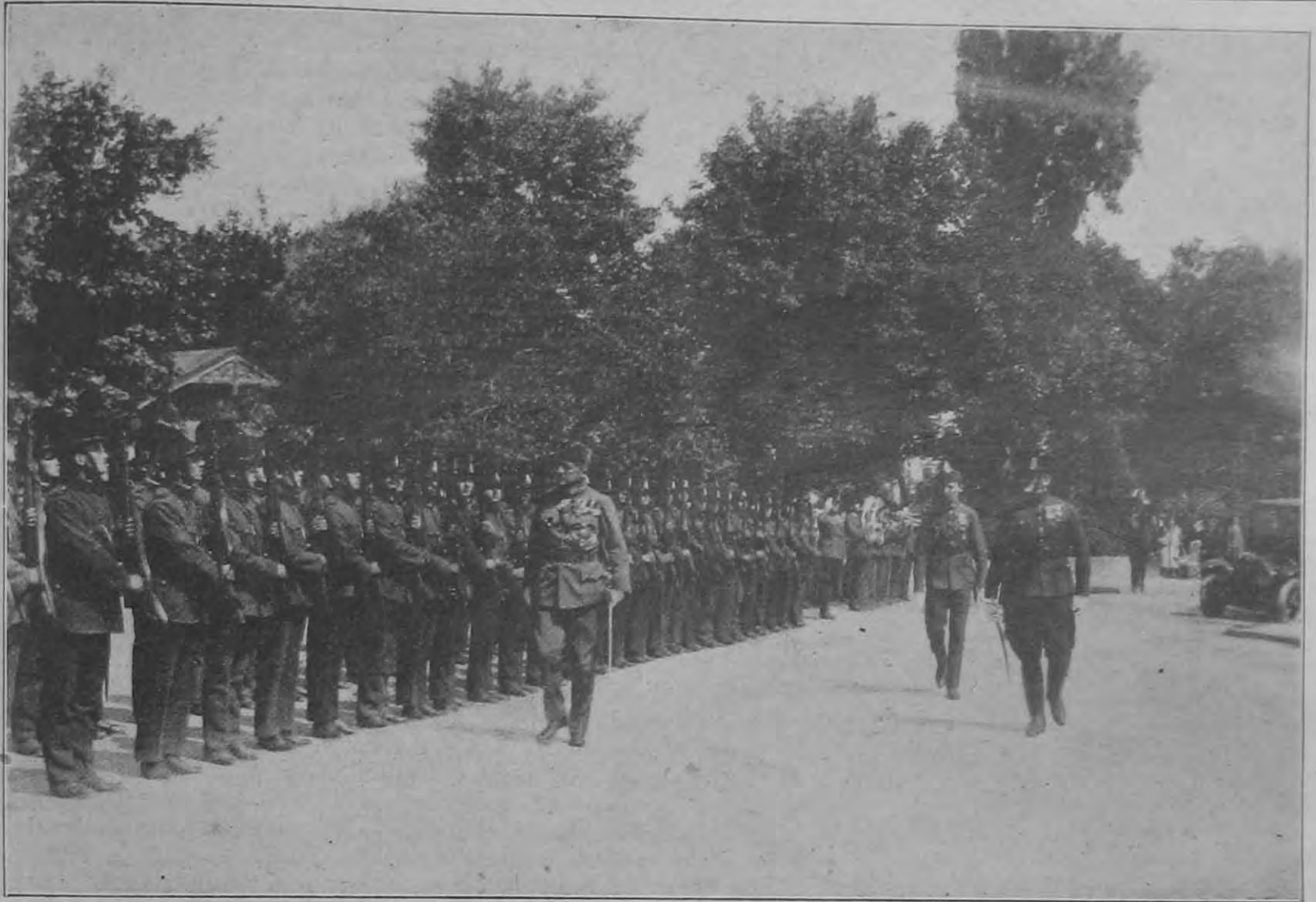
De áll ez különösen az őrsökre, mert a mi széttagolt szervezésünk oszlopai, támpontjai éppen az őrsök, ezek a kis családok, amelyeken nemcsak a szolgálat végrehajtásának terhe, hanem a bajtársiasság ápolásának felelőssége is nyugszik. Az őrsparancsnok a családfő, aki azt a kis családot gondozza, oktatja, neveli, mint egy jó apa a gyermekeit, lenyesegeti a rossz hajlamokat, serkenti a jókat s ha néha a szigort kell választania eszközeül, az semmiben sem különbözik attól a szigortól, amelyet gyermekkorunkban szüleink — akik pedig már csak kétségtelenül szerettek bennünket — velünk szemben szükség esetén gyakoroltak. A család tagjainak, az őrsbeli esendőröknek pedig testvérekként kell kezelniök egymást.

Nagyon jól ismerem és hallom én most azt az ellenvetést, hogy mindez szép és igaz így elméletben, de hogyan lehessen ezt a valóságban megcsinálni, amikor az egyik bajtárs ilyen, a másik pedig amolyan rossz természetű! Hát ebben annyi nagyon is igaz, hogy nagyon sok türelem, elnézés vezet csak eredményre. De ne feledjük el, hogy ez az elnézés többé-kevésbé *kölcsönös*. Nekem ilyen bogaram, rossz szokásom van, a másiknak másféle, a harmadiknak meg megint más és ebben az a fontos, hogy *nekem* is van, *mindenkinek* van valami hibája, amit a másiknak el kell néznie. Mások elbirálásánál előbb tanuljunk egy kis *önismeretet*, eszméljünk rá a magunk hibáira és akkor majd meglátjuk, milyen más szemmel nézzük a másik fogyatkozásait és mennyire megközelítjük azt a képességet, hogy bajtársiasak tudjunk lenni.

De még ez az önismeret, föleszmélés önmagában nem elég. Ha megláttam a magam hibáit, le is kell nyirbálnom azokat magamról, ami ugyan tökéletesen senkinél sem fog sikerrel járni, de ered-

Természetünknek, s pedig nem szeretetreméltó tulajdonai közé tartozik, hogy valahányszor a sorssal, vagy magunkkal megelégedve nem vagyunk, mindig másokat vádolunk.

Eötvös.

A csendőrvértanuk emlékünnepe. József kir. herceg a csendőri díszszázad előtt.

ményeket a céltudatos akarat kétségtelenül elfogérni. S ha ezt mindannyian tesszük, szinte észrevétlenül csiszolódnak le azok a kinövések, sűrűlő felületek, amelyeken a bajtársias érzés megbotlani szokott.

Figyelemmel kell lennünk továbbá arra, hogy ahány ember, annyiféle vérmérséklettel, életfelfogással születik a világra és ennek minden egyes ember viselkedésében, embertársaival való érintkezésében megvan a nyoma. A vidámabb vérmérsékletű ember elevenebben, többet foglalkozik társaival, néha talán hangosabb, fürgébb is a kelleténél, míg a nyugodtabb, komolyabb alaptermészetű ember kevésbé közlékeny, kevésbé eleven és szereti a nyugalmat, a csöndet. Ha azután két ilyen természetű ember kerül egymás mellé, akkor könnyen megesik a baj, folytonos összekoccanások vannak napirenden, mert nincs meg a kölcsönös *alkalmazkodás*. Pedig ily esetekben még azt sem mondhatjuk, hogy az egyiknek vagy másiknak hibája volna a természete, mert külön-külön mindkettő lehet a legtökéletesebb természet, de egymás mellett már kiütkeznek az ellentétek s ebből az egyszerű és meg nem változtatható tényből gyakran mélyreható eltávolodás, civódás, harag, sőt gyűlölet származik, pedig külön-külön mindkettő a legbecsületesebb, legjobb szándékú, legderékabb, hasznos ember lehet.

De éppen azért látta el a Teremtő az embert ésszel és belátással, hogy az imént mondottakat felismerve elejét vegye a bajnak és

ehhez csakis a már előbb említett s mindenki életében végtelenül fontos, nélkülözhetetlen *alkalmazkodás* vezet, aminek az ember társas életében elfoglalt előkelő helyéről, fontosságáról nálam tapasztaltabb és okosabb emberek bizonyosan köteteket tudnának írni, vagy lehet, hogy már írtak is. Nekem mindenestre elég az, hogy ennek a fontosságát megéreztem s bizonyosan nagyon sokat fog nyerni azzal a bajtársiassággal, ha mind többen és többen, végül kivétel nélkül mindannyian rábredünk erre és megpróbáljuk az egymás természetéhez való alkalmazkodást, simulást. Sajnos azonban arra nincs remény, hogy valaha is elérhessük ezt az ideális állapotot, mert megtörhetetlen különöcsök mindenkor voltak és lesznek, akikben már kiirthatatlanul benne van a természetében az *összeférhetetlenség*. Ezek szájalomra méltó, szerencsétlen emberek, mert egyedül, magukra hagyatva kell bejárniok azt a hosszú és nekik végtelenül nehéz utat, amit az élet eléjük szabott. Nincs szerencsétlenebb ember annál, aki a világegyetem középpontját önmagába helyezi, aki azt hiszi, hogy Isten a világot azért teremtette, hogy legyen minek körülötte forognia és hogy az emberiség azért van, hogy ő hozzá alkalmazkodjék.

Nem szabad rájuk haragudni és kerülni kell velük az összetűzéseket, ez a bánásmód még talán rendes útra is terelhet közülök egyet-kettőt. Ha kötetkedünk velük, pokollá tesszük a magunk és környezetünk életét is.

Mindeddig csak a természetek különbözőségében

A csendőrvértanuk emlékünnepe. Mészáros János tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, ünnepi beszédet mond.

rejlő ellentéteket és az egészen apró természetbeli hibákat tárgyaltam s már is bőséges terét és lehetőségét láttuk annak, hogy a bajtársiasság elbukhasson. Hát még ha a komolyabb emberi gyarlóságokra, az igazi hibákra, erkölcsi fogyatkozásokra gondolunk, mennyi és mennyi veszedelemben látjuk azt forogni! Lássuk ezeket.

Önzés. Nem tévesztendő össze az ember természetes és ösztönös önmagáról való gondoskodásával! Kétségtelen, hogy minden ember elsősorban a maga életét éli és főigyekezete az, hogy azt minél eredményesebbé és kellemesebbé tegye. De van itt egy határ, amit a társadalmi élet mindenkor fejlettsége szab meg: csakis tisztességes eszközökkel, a tisztesség határáig és embertársaim érdekeinek e határig való tiszteletben tartásával szabad önmagamról gondoskodnom. E határon túl eme öngondoskodás már bűn: önzés, ami ellenhatásokat vált ki és kegyetlenül kapja is legtöbbször a megérdemelt megtorlást.

Mi lehet nálunk csendőröknél ez a határ, ahol már önzésről kell beszélnünk? Én úgy láttam eddig, hogy anyagi és erkölcsi téren egyaránt eshetünk ebbe a hibába. Gondoljunk csak a közgazdálkodásokra: az ott előforduló kicsinyes anyagi vetélkedésekre, nézeteltérésekre! Mennyi bajnak, egyenetlenkedésnek, civódásnak okozói azok! Ne feledjük el, hogy a közgazdálkodás nem anyagi vállalat, nem haszonra dolgozó részvénytársaság,

hanem az örsök nőtlen legénységének *családi tűzhelye*, amelyen közös fazékban fő meg a leves, *helye*, amelyen közös fazékban fő meg a leves, *helye*, amelyen közös fazékban fő meg a leves, hogy gazdaságosabb, olcsóbb legyen és hogy a közösen terített asztalnál a nőtlen csendőr is családiasabb, meghittebb környezetben költhesse el ebédjét, mintha koresmákban és kifőzőkben kellene hazátlankodnia. A közgazdálkodás a kívülről rideg és barátságtalannak látszó laktanya belsejét van hivatva a nőtlenek igazi otthonává tenni. Hogy takarékoskodnunk kell, józan beosztással kell élnünk, az természetes, hiszen ezt teszik minden rendes családi tűzhelynél is. De a megtakarítási törekvést kapzsisággá lealjasítanunk nem szabad. Pocsékolni nem szabad, de koplalni sem szabad, mert a jó táplálkozásra feltétlenül szükségünk van ahhoz, hogy szolgálatunkat rendszeren ellátni tudhassuk s hogy állandóan meglegyen az az egészséges, jó testi kondíciónk, ami alapja a szellemi és kedélybeli frissességnek, valamint a megelégedettségnek. Ha ezek szerint az elvek szerint rendezzük be közgazdálkodásainkat, bizonyosan nagy lépést teszünk előre a bajtársiasság érdekében.

Ezzel kapcsolatban kell megemlítenem a közös gyümölcsösök, veteményesek és földbérletek termékeinek a nők és nőtlenek közötti elosztását, mint sok bajnak okozóját. Pedig ez a kérdés sem nehéz, ha önzés nem játszik közre. A befektetett tőke és munka arányát nem nehéz kiszámítani és ebben az arányban az osztozkodást nem nehéz megcsinálni ott, ahol nők és nőtlenek kölcsönösen elismerik és méltányolják egymás jogait és érdekeit. És még ha az elosztás néhány kilogramm burgonya, vagy kukorica erejéig valamelyik fél rovására esnék is — ami többnyire elkerülhetetlen, — ne legyen az egyenetlenségek okozója, mert azt már csak mindenkinek be kell látnia, hogy a bajtársias béke és egyetértés sokszorosan többet ér annál a néhány kilogramm vitás terméknél. Engedékenységgel és urias gondolkodásmóddal ezen a téren csodákat lehet elérni, mert én azt, aki velem szemben kicsinyesen kapzsi, az engedékenységgel megszegyem és jobb útra térítem, míg ha magam is kicsinyeskedem és a bajtársi békével sem törődve követelem a nekem járó néhány kilókat, akkor soha vége-hossza nem lesz a civódásoknak és ellenségeskedéseknek. A világért sem akarom én mindezekkel azt ajánlani, hogy számbajövő anyagi károsodást is szó nélkül tűrjünk! Az ilyen nagyobb arányú anyagi nézeteltéréseket azonban ne intézzük egymásközötti huzavonával és veszekedéssel, hanem kérjük meg örsparancsnokunkat az ilyen kérdések igazságos elintézésére. Ha pedig ennek sem lenne foganatja, akkor még mindig vannak magasabb fórumaink, tisztai előljáróink, akik minden esetre

Minél többet s mélyebben tekinték a mult idők rajziba, mely leghívebb tükre a jövődönék; minél tisztább világban kezdém látni a jelenkor eseteit, annál erősb hitté vált keblemben: hogy a munkásságnak legnagyobb rugója a honszeretet, munkásságnak legbizonyosb követője a gazdagság, erő s erény, s hogy így a közgyarapodás, nemzeti súly s a lakosok tiszta erkölce honszeretettől fakad leginkább.

Széchenyi.

megtalálják a módját annak, hogy a kapzsi és önző emberek garázdálkodásainak végére járjanak. Ilyen módon kettős célt érünk el: megvédjük jogos anyagi érdekeinket és elkerüljük a veszekedést s amellet felhívjuk előljáróink figyelmét olyan alárendeltjeikre, akik önző módon anyagiasak.

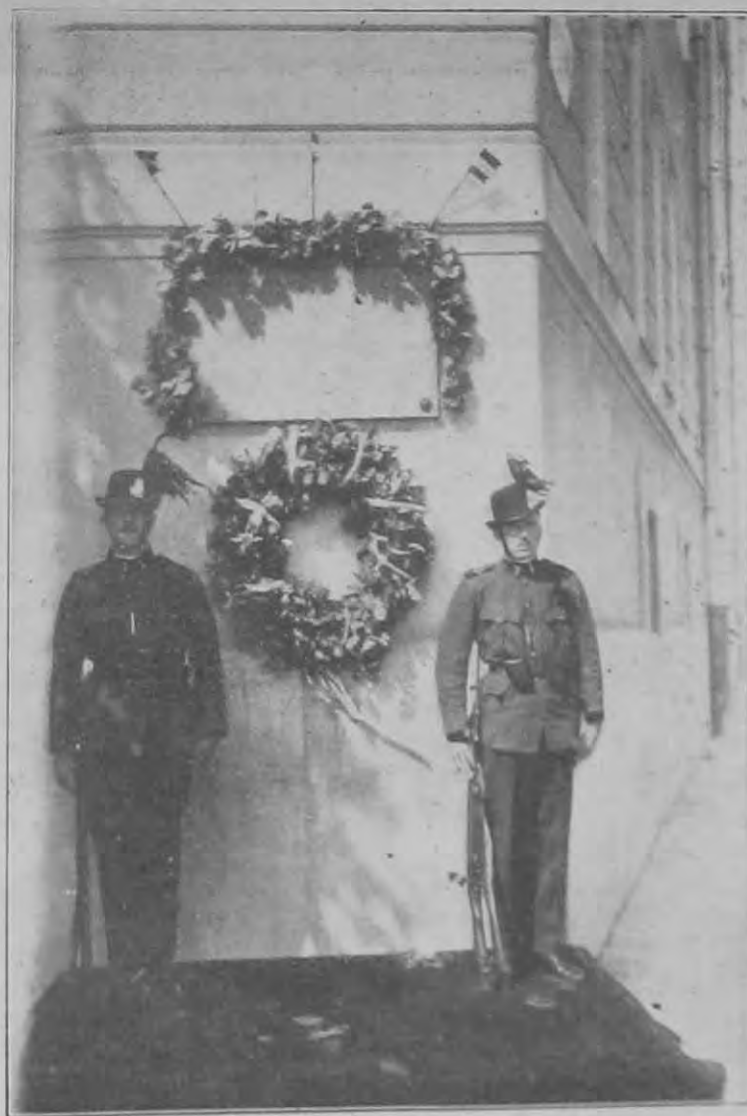
Erkölesiekben is van az irigységgel párosult önzésnek szerepe. Amikor a becsvágy minden áron való érvényesülési vágygá fajul s elhagyva az érdekek szerény, de becsületes és biztos útját, az előtünk állók félretolásával, a kiválóbbaknak nemtelen eszközökkel való leküzdésével akarunk előrejutni. Amikor az alattomos árulkodást, a magunk megnagyított érdemeinek hazudozással és hízélgéssel való előtérbe tolását választjuk érvényesülési eszközökül. Amikor nem öröm és boldog érzés fog el bennünket egy-egy derék bajtársunk eredményes munkájának láttára, hanem az *irigység* nemtelen érzése vesz rajtunk erőt és kiválóbb, szellemileg és testileg esetleg rátermettebb, szorgalmasabb bajtársunkat nem követendő példának állítjuk magunk elé, hanem akadálynak látjuk magunk előtt, akit el kell gáncsolni, rágalmakkal, besúgásokkal előljárói szemében be kell feketíteni. De ha annyira nem is vetemedünk, a bajtársias érzés megölésére teljesen elegendő az, ha az irigység érzete kap lábra lelkünkben. Azért ezt a csúnya emberi jellemvonást igyekezzünk tüzzel-vassal kitépni magunkból, nyugodjunk bele abba, hogy a természet nem egyforma tehetséggel áldott meg bennünket, ami azonban senkit el ne kedvetlenítsen és főként senkit a tehetségesebb ellenségévé ne tegyen, mert az kétségtelen és számos, kiváló eredményeket felmutatott ember példájából is leszűrhető valóság, hogy a tehetséget kitartással és szorgalommal pótolni lehet. És arról se feledkezzünk meg, hogy az észbeli tehetségen kívül számos olyan kiváló emberi tulajdonság van, ami az érvényesülés számára utat nyújt. Megbízhatóság, rendszeret, pontosság, szívósság, becsületes jellem, ragaszkodás, munkabírást stb. oly tulajdonságok, amelyek egyike-másika nagyobb fokban van meg bennünk, csak fel kell azt ismernünk, ki kell építenünk, hogy a magunk erejéből s a becsület útján felvéve bajtársainkkal a *nemes versenyt*, haladjunk előre. Sokszor azonban éppen azok a hibásak az irigység felkeltésében, akik valamely téren kiválóbb eredményt tudtak felmutatni, mert nem elégszenek meg azzal az eredménnyel, hanem elbizakodottá válva lefitymálják a többieket és eme szerénységtelenségükkel természetesen felkeltik a többiek ellenkezését, irigységét. Az ilyen ember nem is várhatja s nem is kívánhatja azt, hogy bajtársai együtt örüljenek vele örömeiben, de nem várhatja azt sem, hogy majd együtt érezzenek vele akkor, ha fordul a kocka és sorsesapás éri. A fitogtatás, henegezés tehát irigységet, ellenséges érzést szül és a megtorlás előbb-utóbb bekövetkezik.

Előfordul, hogy az idősebb lenézi a fiatalabbat tapasztalatlansága, hézagossága tudása miatt. Az idősebb bajtársaknak gondolniuk kell arra, hogy ők is voltak fiatalok s őket is az évek tapasztalatai juttatták a tudásnak arra a fokára, amelyen most állanak. Viszont a fiatalabbak szolgálaton kívül se magyarázzák a bajtársiasságot arra, hogy az idősebbeknek járó tiszteletadásról és a szerénységről megfeledezhetnek. Ez már „komázás” volna, ami

semmiképpen sem hozható összefüggésbe a bajtársiassággal. Gondoljanak öntudattól túlfűtött fiatalabb bajtársaim arra, hogy ők is lesznek idősebbek és önmagukat kell majd kinevetniök, ha annak idején azt a tisztességtudó magatartást fogják követelni a fiataloktól, amit most ők az idősebbekkel szemben csak hiányosan és nem őszinte érzéssel adnak meg.

És most eljutottam a legkényesebb, de a bajtársiasság szempontjából igen fontos, tehát elkerülhetetlen tárgyalnivalóhoz. Ez a *nő*. Sok-sok bajtársiatlan egyenetlenkedésnek, félreértésnek, haragnak, sőt nem egy bűnügynek is okozója. Ne haragudjanak rám nős bajtársaim, hogy nőtlen ember létemre leplezetlenül elmondom itt is a véleményemet. Nem tenném, ha nem tartanám nagyon fontosnak s ha egyáltalában lehetségesnek látnám, hogy a kérdés kikapcsolásával nyugodt lelkiismerettel befejezhessem a bajtársiasságról írott soraimat.

E téren pedig legelső és leghatásosabb teendőnek látom azt, hogy a családi élet keretéből a szolgálat kérdéseit és egyáltalában a lak-tanyabeli életet teljesen kikapcsoljuk. És ez csak úgy lehetséges, ha a családi élet tényleges irányítója a férj, aki akaratával kormányozza felesége tetteit, sőt ami talán még nehezebb: szavaival is. Az összeférhetetlenség a nőnek alaptermészete s csak intelligencia kérdése, hogy ki mennyire tudja azt magában leküzdöni. Asszonyi intrikák, pletykák egész őrsök bajtársi nyugalmaát dűlhatják fel. Van

A csendőrvértanuk emlékműpélya. Az emléktábla.

nak — mindenesetre kevésbé szimpatikus — asszonyok, akik az őr életének szolgálati vonatkozásaiba is beleszólnak vindikálva maguknak férjük előjárói vagy feljebbvalói mivoltát és jogait. Van asszonyok, akiknek legkedvesebb beszéd-tárgyát a szolgálati ügyek képezik anélkül, hogy férjük ebben valami kivetnivalót találna. Hogy azután ennek milyen kavarodás, állandó idegesség és harc a vége, azt már igazán el tudja képzelni mindenki, még az is, aki ilyet közről nem látott. Nem kétséges, hogy valakinek a bajtársairól vagy alárendeltjeiről alkotott véleményét a feleség erősen és bizony sokszor hátrányosan, károsan befolyásolhatja és ezzel üszköt vehet olyan emberek közé, akik egyébként a legszebb bajtársiasságban élnének egymás mellett. Őrizzük meg tehát a magunk véleményét és a magunk meggyőződése adta utat kövessük csupán, mert csak félesendő az, akit bármilyen befolyás is el tud szakítani bajtársaitól. Az ilyen embernek azután a családi életén sem lehet sok áldás, az sem lehet valami rózsás, mert elveszítette lába alól azt a sziklaszilárd talajt, amit az élettel szemben éppen a bajtársiasságban megtalálhatott volna s az ilyen önálló ember tántorgása előbb-utóbb bukásra vezet.

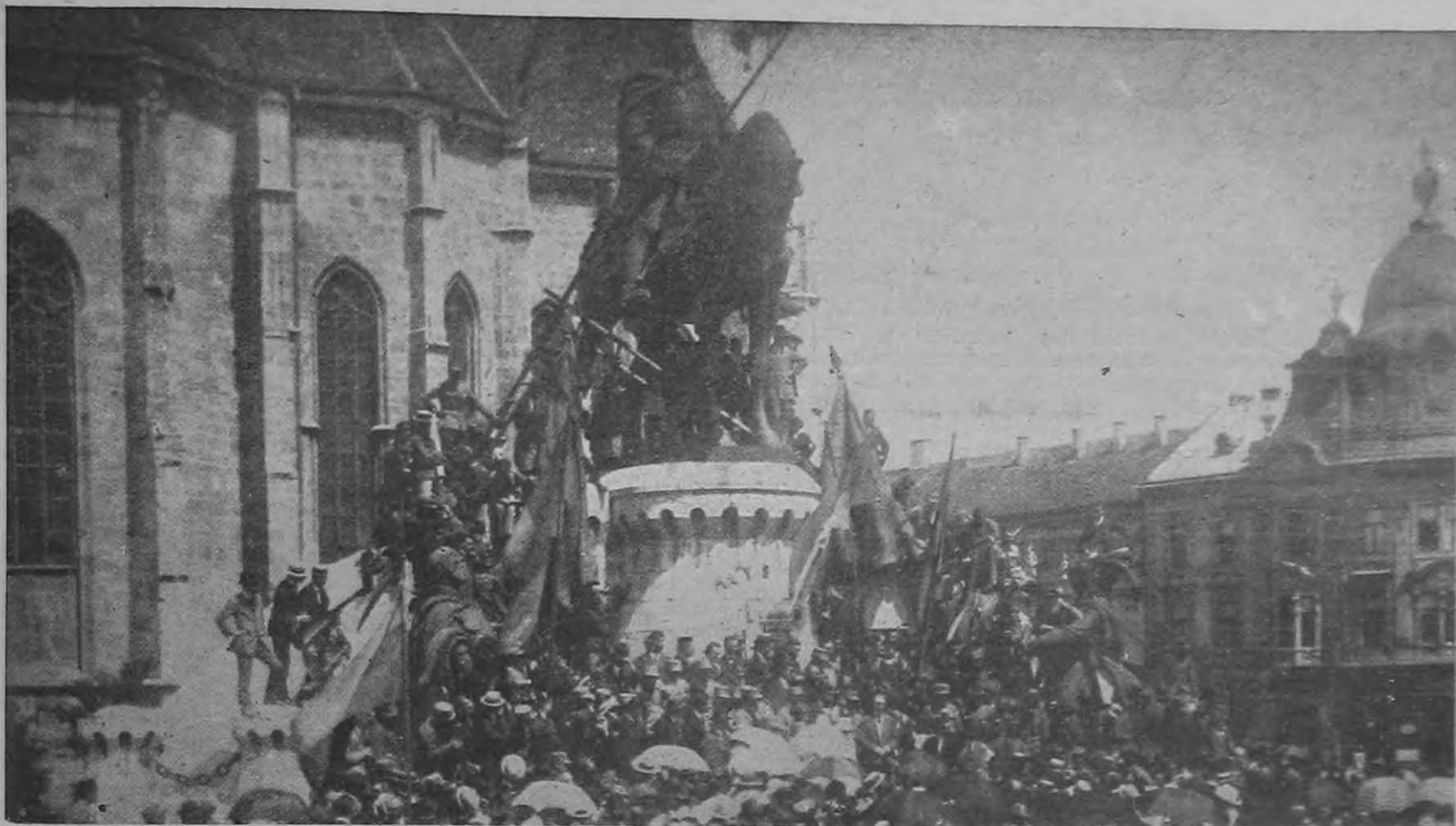
A nőtlenség e szempontból vett egyenetlenkedé-

sének a középpontjában pedig az őr főzőnő áll. Egyik-másik csendőr, rendszerint a gazdálkodás-vezető, megfeledkezik róla, hogy őr főzőnő csak alkalmazott az őrön, akinek egyetlen kötelessége és joga az, hogy takarékosan és jól főzzön a bére fejében. Fizetett alkalmazott, akit ugyan azért lenézni nagyon is elhibázott dolog volna, de még ennél is elhibázottabb dolog, ha elnézik neki, hogy valósággal az őrnek minden-lében-kanál rossz szellemévé, mondhatnám anyósává váljék és ne csak főzéssel, hanem asszonyi intrikával is foglalkozhasson és főleg, hogy hírközvetítővé váljék az őr és a külvilág között.

A tapasztalat azt mutatja, hogy mihelyt egy csendőr megnősült, nőtlenség bajtársai számára jóformán teljesen elveszett, talán a szolgálati órákon kívül nem is találkozik azokkal s a nőtlenség helyzete, életmódja, időtöltése talán már egyáltalában nem is érdekli. Így aztán bizonyos szakadás áll be a nők és nőtlenség magánélete között, mindegyik rész külön-külön éli a maga életét. Már pedig a bajtársiasság csak a *csendőrbajtársat* ismeri s nem tehet megkülönböztetést nő és nőtlenség között. Át kell tehát és át is lehet hidalni ezt az űrt azzal, hogy a nőtlenség keresse fel időközönként nő bajtársát az otthonában. Nem lesz ez egyikre sem terhes, mert ha a nőtlenség szívesen megy, akkor a nő bizonyosan

Így botozzák Erdélyben a románok a mi székely testvéreinket, a falu népét pedig kényszerítik, hogy az embertelen kínzásokat végignézzék. Ezt a képet a Népszövetség elé terjesztették.

Ez a kép is a román kultúrának egy ékesen beszélő bizonyossága. Egy nemzeti ünnep alkalmával a győzelmi mámorban szenvedő tömeg felmászik a kolozsvári Mátyás szoborra s az ünnepi szónok Mátyás király lováról tartja beszédét. Majd leszáll róla.

szívesen is fogadja, viszont egészen bizonyos az is, hogy ha a nő szívesen fogadja, akkor a nőtlen szívesen megy, ez tehát egy olyan karika, amit csak meg kell kicsit lökni s aztán forog magától tovább a bajtársias élet legnagyobb örömeire. Hangsúlyozom azonban azt, hogy nem trakták, uzsonnák és vacsorák formájában gondolom én ezt, mert az csak maradjon otthon, aki jóllakni megy el valahová. Kaecombok és csengő poharak mellett különben sem nehéz bajtársiaskodni, de az ilyen bajtársiaskodás nem is ér semmit, mert csak addig tart, amíg a bor el nem fogy. A mai nehéz gazdasági viszonyokat pedig természetesen fokozottan figyelembe kell vennie mindenkinek. Egy cigaretta mellett, sőt anélkül is el lehet jól, kedélyesen és bajtársiasan beszélgetni.

Még a *cimboraságról* szeretnék néhány szót szólani. A cimboraságban benne van az, hogy palástolom, védem és a magamévá teszem a másikkal olyan fogyatkozásait, hibáit, amelyeket pedig a szolgálat és testületi becsület érdekében nem volna szabad elhallgatnom. A bajtársiasság csak annyit kíván tőlem, hogy társamnak olyan hibáit, amelyekkel különben sem szolgálati, sem pedig egyéb közös érdeket nem sért, hanem csak az én érzékenységemet érinti, elnézzem, nagyobb hibák, mulasztások elkövetésétől társamat visszatartsam, ha azonban az illető túlmegy a határon, bajtársias közbelépésemmel nem tudom őt a szolgálati hanyagság, iszákosság, adósságesinálás és egyéb erkölcsi fogyatkozások lejtőjén megállítani, akkor elnézésnek, palástolásnak helye nincsen, az előjárók figyelmét fel kell hívnom bukdácsoló bajtársamra, mert ha ezt nem teszem, akkor valóban

cimborája leszek a másikkal. Az igazi bajtársiasságot éppen azzal gyakorlom, ha az előjárók közbelépését felidézve, lehetővé teszem azt, hogy bajtársam erélyesebb rendszabályok hatása alatt megjavuljon. A cimboráskodást tehát hagyjuk csak a bűnözőknek, erkölcsileg züllött embereknek.

Végezetül egy képet óhajtok bajtársaim szeme elé tárni. Képzeljünk el két rossz viszonyban álló csendőrt, amint 24—30 órás járőrszolgálatban rójják a kilométereket, óra óra után telik s talán még egy közömbös szót sem szólnak egymáshoz. Léleklöően sivár, unalmas és terhes lehet az ilyen szolgálat! Pedig de sok napot, hónapot és évet kell a csendőrnek másodmagával, portyázásközben eltöltenie! Magunknak teszünk azzal jót, ha elnézők, türelmesek vagyunk bajtársainkkal szemben és ezzel nem kárhozzátjuk magunkat hosszú órák hallgatására, olyan hallgatásra, amely megfekszi a lelkeket, pedig csak egy kissé *kevesebb nyakasság*, egy engedékenyebb szó, egy kiengesztelő baráti kézfogás és az egymás mellett komor szótlanságban bandukoló, közös sors útján haladó két csendőr kölcsönösen megtalálja egymásban azt, akit nem nélkülözhet: a *bajtársat!*

Bármily csekély legyen az erő, melyet magában érez, elhagyni hazáját az embernek szabadságában nem áll soha! A kör, hová Isten által állítatunk, ez az, melyre munkásságunkat fordítani kell, s vétkezik az, ki az Úr által kijelölt napszámot elhagyva, más térre fordítja talán csak itt valóban használható tehetségeit.

Széchenyi.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

Az olasz csendőrség.

SZABÓ JENŐ százados fordítása.

(Folytatás.)

a) Szervezeti szabályok.

IX. FEJEZET.

A csendőrség viszonya a katonai és polgári hatóságokhoz.

32. §. A királyi csendőrség minden tekintetben, ami a testület szervezésére, a fegyelemre, közigazgatásra, katonai kiképzésre s végül a területi beosztására vonatkozik, közvetlenül a hadügyminiszternek van alárendelve.

A hadügyminiszter azonban a területi beosztást és a tiszti áthelyezéseket illetőleg mindig a belügyminiszterrel egyetértőleg jár el.

33. §. A hadügyminiszternek van továbbá alárendelve a csendőrség mindazon ügyekben, ami a sorozások körüli eljárásra, mozgósításra, a tartósan és ideiglenesen szabadságolt katonai egyének ellenőrzésére, a katonai szökevények elfogására, az állítási kötelezettségüknek eleget nem tett egyének elővezetésére és a katonai letartóztatási intézetekből megszökött egyének kézrekerítésére vonatkoznak.

34. §. A csendőrség minden olyan ügyben, amely a rend- és a közbiztonság fenntartására vonatkozik a belügyminiszternek van alárendelve, míg a szolgálat más ágazatait illetőleg az illetékes miniszterek rendelkezésére áll.

A belügyminiszternek jogában áll mindenkor, amidőn annak szükségét látja, bármilyen létszámú összpontosítást elrendelni.

35. §. A tengerészeti arzenálok őrzését, a tartósan szabadságolt tengerészkatonák ellenőrzését, a szökevények vagy állítási kötelezettségüknek eleget nem tett egyének üldözését és a tengerészeti sorozásoknál való segédkezést illetőleg a csendőrség a tengerészeti miniszternek van alárendelve.

36. §. A királyi csendőrség az elfogatási parancsokat és a körözéseket közvetlenül a bírói hatóságoktól kapja s közvetlenül ide teszi meg jelentéseit is, ami az elfogásokra vagy minden más olyan tevékenységre vonatkozik, ami ezekkel kapcsolatban felmerül és pedig úgy, ahogy az a bűnvádi perrendtartásban elő van írva.

37. §. A gyarmatokban kiküldötített csendőrség a polgári kormányzókhoz és a katonai parancsnokokhoz olyan viszonyban van, mint az anyaországban a belügy- illetve hadügyminiszterhez.

38. §. A királyi csendőrség parancsnokságainak kötelessége a katonai hatóságokat minden őket érdeklő ügyről, memkülönben minden olyan rendkívüli eseményről, amelynél e hatóságok vagy a csapatok közbelépése ajánlatos vagy szükséges, a lehető leggyorsabb módon tájékoztatni. Jelenteni tartoznak továbbá minden olyan eseményt, amely valamely csendőrségi vagy más csapattestbeli egyén halálával vagy súlyos megsebesülésével végződött, továbbá minden olyan szolgálati tevékenységet, amelyben bármimódon résztvettek oly katonai egyének is, akik nem tartoznak a csendőrségi testületbe.

Kötelessége továbbá minden csendőrségi parancsnoknak, minden a katonai hatóságokat érdeklő hírt vagy értesülést — még akkor is, ha ez nem tartozik a szorosan vett csendőrségi szolgálathoz — azonnal bejelenteni s az ilyen felhívásoknak is eleget tenni.

A katonai hatóságok azonban ilyenmű felhívásokat csak olyan csendőrségparancsnokságokhoz intézhetnek, amelyeknek tiszt a parancsnoka.

39. §. Olyan események, amelyek a más csapatalakulatok laktanyáin belül vagy pedig a királyi tengerészeti hadihajóin történnek, nem tartoznak a csendőrség hatásköre alá s így ezekről jelentést tenni nem kell.

40. §. A légióparancsnokok terjesztik elő az előírt időszaki beadványokat és a jutalmazási javaslatokat a belügyminiszternek és ők tájékoztatják őt a nagyobb jelentőségű eseményekről is.

41. §. A belügyminiszternek jogában áll különleges eseményekre a légióparancsnokok figyelmét bármikor is felhívni.

42. §. Az osztályparancsnokok és ott ahol osztályparancsnokság nem állomásozik, a századparancsnokok naponként írásbelileg, illetve sürgős és súlyos esetekben szóbelileg tájékoztatják a főispánokat minden büncselekményről, elfogásról s mindennemű, a körletükben előforduló olyan eseményről, ami a közbiztonsági szolgálattal összefüggésben van.

Hasonlóképpen járnak el a századparancsnokok és ott, ahol századparancsnokság nincsen, a hadnagyok parancsnokai azzal a különbséggel, hogy ezek a területileg illetékes alispánokat és a rendőrség vezetőjét tájékoztatják.

43. §. Az őrsparancsnokok kötelessége a közbiztonsági tisztviselőket (ufficiali di pubblica sicurezza) lehetőleg szóval vagy pedig összesített írásbeli jelentéssel minden a területükön előfordult büncselekményről vagy különös fontossággal bíró eseményekről tájékoztatni, egyébként azonban velük szemben semmiféle jelentési kötelezettség nem áll fenn.

44. §. A királyi csendőrség parancsnokai a főispán, alispán, kerületi biztos, rendőrkapitány, polgármester (oly községekben, amelyek nem járási vagy kerületi székhely), községi bíró (oly községekben, ahol polgármester nincsen) minden — a szolgálat érdekében álló — felhívásának eleget tenni kötelesek.

45. §. A csendőrség parancsnokai az igazságügyi hatóságokkal szemben mindazokat a kötelezettségeket teljesítik, amelyek azokat megilletik s e hatóságok mindazon felhívásainak, amelyek az igazságügy érdekében állanak, eleget tenni kötelesek.

46. §. A csendőrség parancsnokai a tengerészeti katonai hatóságokat is tájékoztatják a 38. §-ban előírt esetekben, de csak akkor, ha állományukbeli egyenekről van szó.

Egyébként e hatóságok felhívásait is teljesíteni kötelesek, ha nem is tartoznak azok a szorosan vett csendőrségi szolgálati teendők közé.

47. §. Az információ iránti megkereséseket vagy egyéb értesítéseket — az igen sürgős és kivételes esetektől eltekintve — mindig az intézkedésre jogosult tiszti parancsnokoknak és a 2. osztályú szakaszparancsnokoknak kell küldeni és sohasem szabad közvetlenül az őrsparancsnokokhoz fordulni.

A 38., 44., 45. és 46. §-ban felsorolt hatóságokon kívül felhívást illetve megkeresést intézhetnek még a csendőrség parancsnokaihoz az összes miniszterek, azonkívül a túloldali táblázatban felsorolt hivatalok és hatóságok és pedig az előbbi bekezdésben előírtak lehető szem előtt tartásával.

A bírói hatóságok minden információért, amely az alárendelt személyzetre vonatkozik, kivétel nélkül a kir. ügyész vagy főügyész útján fordulhatnak a tiszti parancsnokságokhoz.

Ha valamely fent nem említett hatóságnak vagy hivatalnak van szüksége közérdekű információra vagy adatra, úgy ezeknek ebbeli kérésükkel a tiszti parancsnokságokhoz vagy a 2. osztályú szakaszparancsnokokhoz kell a politikai hatóságok útján fordulni.

A hatóságok azonban csak akkor forduljanak információ végett a csendőrséghez, amikor ennek megszerzésére más mód nem állt rendelkezésükre s kerüljék a csendőrség megterhelését, ha azt közvetlen saját maguk is elintézhetik.

A hatóságok minden esetben, amikor információért vagy adatért a testülethez fordulnak, tájékoztatásuk erről alárendelt közegeiket, akiket ezek az információk vagy adatok érdekelnek, nehogy ezek is a csendőrséghez forduljanak.

A csendőrségi parancsnokságoknak is joguk van információért azokhoz a hatóságokhoz és hivatalokhoz fordulni, akik őket ilyen szempontból igénybe vehetik.

48. §. A királyi csendőrség parancsnokai — ha csak különleges szolgálati okok nem akadályozzák — naponként megbeszélést tartanak a politikai hatóságokkal. (Politikai hatóságok: a főispán, alispán, kerületi biztos.) Ugyancsak megbeszéléseket tartanak az igazságügyi és katonai hatóságokkal is és pedig akkor és annyiszor, ahogy ezt a szolgálat érdeke megköveteli.

Ezeken a megbeszéléseken a csendőrségparancsnokok és politikai hatóságok kölcsönösen közlik egymással a

Folyószám	Hatóságok és hivatalok, amelyek a csendőrségtől információt kérhetnek	A kérhető információk
1	A közbiztonsági szervek kiküldött biztosa és ügynökei	Információk, amelyek e közegek rendes állomáshelyein be nem szerezhetők
2	A kiküldetésben lévő posta, távirtda és kincstári vagyoni felügyelők.	Nem műszaki természetű hivataluk körébe tartozó információk
3	Mértékhitelítők	Nem műszaki természetű hivataluk körébe tartozó információk. (A mértékhitelítők a mérlegek elkobzását is kérhetik különösen akkor, mikor hitelítő körton vannak)
4	A királyi pénzügyőrség parancsnokai	Információk azokról a pénzügyőri szolgálatra jelentkezőkről, akik nem a tartomány székhelyén tartózkodnak
5	A révkapitányság, a kerületi hivatalok, és kikötői biztosok	A tengerészeti sorozásokra, valamint az ideiglenesen és tartósan szabadságolt tengerészkatonákra vonatkozó információk. (A kerületi hivatalok és kikötőbiztosok azonban csak az ideiglenes és szabadságolt tengerészekre vonatkozólag kérhetnek információt)
6	Az olasz vöröskereszt elnöksége	Érkezői és politikai magatartásukra vonatkozó információ azokra vonatkozólag, akik ezen intézménybe való felvételüket kérték.
7	Az agg harcosok és rokkantok I. Umberto-ról elnevezett turátei menházának vezetősége	Információk azon egyének gazdasági és egyéb viszonyairól, akik ez intézetbe való felvételüket kérték
8	Az államvasutak vezérigazgatósága, üzletvezetősége, forgalmi és kereskedelmi hivatalai	Információk azon egyének gazdasági és egyéb viszonyairól, akiknek az államvasutak szerveivel vitás ügyük van vagy a vasúti balesetektől, illetve árúszállításokból eredő károkat illetőleg
9	Adóhivatalok	Az ingó és ingatlan birtokok jövedelméről információ
10	A tartományi nemzeti lövészegyesületek felügyelői	Információk a nemzeti lövészegyesületet illetőleg
11	A jégkár ellen felállított viharágyuk műszaki felügyelői	Információk a jégkarról, amely a viharágyuk körletében történt s a vihar ágyuk működéséről vihar esetében
12	A kivándorlási biztosság	Információ a kivándorlók védelmét illetőleg
13	A közbiztonsági szervek kirendeltsége a királyi ház mellett	Szolgálati információk
14	A földmivelésügyi és kereskedelmi ministerium tisztviselői és kiküldöttjei	Információk a bor, olaj vaj, sajt beraktározását és eladását illetőleg, a vonatkozó törvények szem előtt tartása mellett
15	A királyi postaigazgatóság	Információ a postai anyagok ellen elkövetett kihágásokról
16	A sorozási felügyelők	Információk a sorozási anyagot illetőleg
17	A belügyministerium központi vagy tartományi tisztviselői, ha kiküldetésben vannak.	A kiküldetésük hatáskörébe eső információk

közbiztonsági szolgálatra vonatkozó nézeteiket, ami azonban nem mentesíti őket az előírt írásbeli érintkezés kötelezettsége alól.

E megbeszéléseket a tartományi csendőrparancsnok a főispánnal, a kerületi csendőrparancsnok a kerületben vagy a járásban az alispánnal, kerületi biztossal vagy a rendőrkapitánnyal tartja.

49. §. Az őrsparancsnokoknak is kötelességük — ha ebben a szolgálati elfoglaltságuk őket nem akadályozza — a közbiztonsági tisztviselőkkel illetve a községi bírókkal hivatalos helyiségeikben megbeszélést tartani, nem tévesztve azonban szem előtt, hogy az utóbbiakkal a megbeszélés csak akkor kötelező, ha azok a közbiztonsági tisztviselők teendőit látják el.

50. §. Az előbbi szakaszokban említett megbeszéléseket olyan módon kell szabályozni, hogy azok a tiszteket és altiszteket a rendes szolgálati teendőik ellátásában ne akadályozzák.

51. §. Az igazságügyi, politikai, közbiztonsági és közigazgatási hatóságok a királyi csendőrséget a törvények rendelkezéseinek végrehajtására, a közrend és csend fenntartására csak írásbeli megkeresés útján vehetik igénybe.

Azokban kivételesen és igen sürgős esetekben, amikorra az írásbeli megkeresés kiadására idő nincs, a szóbeli megkeresésnek is eleget kell tenni, de a hatóságoknak a megkeresést utólag és pedig a lehető leggyorsabban írásban is ki kell adniuk.

Ami a csendőrségnek karhatalmi alkalmazását illeti, a karhatalom erősségét a politikai hatóságok mindig az érdekelt tiszttel egyetértőleg állapítják meg. Ilyen megkereséseket mindig ahhoz a parancsnokhoz kell intézni, ahol azokat végre kell hajtani s abban az esetben, ha a parancsnoknak nem áll módjában a megkeresésnek eleget tenni, akkor annak közvetlen előljáró parancsnokságához kell fordulni.

Az ilyen megkereséseknek tartalmazniuk kell a megkereső hatóság megnevezését, a megkeresés tárgyát, a keltet és aláírást; a szövegben kerülni kell a parancshoz hasonló kifejezéseket, pld. *meghagyom, elrendelem* stb. . . .

53. §. A nem illetékes hatóság által kibocsájtott és nem illetékes parancsnoksághoz intézett felhívások nem hajthatnak végre; alaki hibák miatt azonban a csendőrparancsnokságoknak nem áll jogukban a felhívás teljesítését megtagadni, de joguk van felvilágosításért illetve módosításért a kibocsátó hatóságokhoz fordulni.

54. §. Az a csendőrparancsnok, aki egy megkeresésnek akár egész terjedelmében, akár részben más sürgős szolgálati teendők vagy létszámhiány miatt nem tud eleget tenni, e körülményről a megkereső hatóságot vagy hivatalt azonnal értesíteni tartozik.

Ha egyidejűleg több megkeresés érkezne, amit egyszerre végrehajtani nem tud, akkor a megkereső hatóságok döntését kell kikérni, hogy melyiknek adassék elsőbbség.

55. §. A hatóságok szerepe a megkereséssel, a közbiztonsági tisztviselőké pedig a szolgálati intézkedések kiadásával véget ér. Ezek a csendőrségi parancsnokok intézkedéseibe s a szolgálat mikénti végrehajtásába többé bele nem avatkozhatnak. A csendőrparancsnokoknak jogukban áll mindazon intézkedéseket megtenni, amelyeket a szolgálati cél elérése érdekében célravezetőnek tartanak, de ezekért azután a felelősséget is ők viselik.

A hatóságok csak azt a jelentést kérhetik, amely megkeresésük következményeként elő lesz terjesztve. Következésképpen a királyi csendőrség felett más igazgatási szervek tisztviselői parancsnoklási joggal még akkor sem bírnak, ha a szolgálatot illetőleg rendelkeznek velük, vagy ha a csendőrség segédletként lett rendelkezésükre bocsájtva, hanem minden kívánságukat, ami az alkalmazást illeti, a helyszínen lévő illetékes parancsnokhoz juttatják, anélkül, hogy az egyes csendőrökkel, járőrökkel vagy osztagokkal szemben intézkednének.

Abban az esetben, ha előre nem látott különleges körülmények e tisztviselőket akadályozzák abban, hogy az állandó érintkezést a csendőrségi parancsnokkal fenntartsák, meg van engedve, hogy kérelmeikkel a helyszínen lévő osztag vagy járőr rangban legmagasabb altiszti parancsnokához forduljanak s igen kivé-

teles esetekben, ha altiszt egyáltalán nincs jelen, az egyes csendőrökhez is fordulhatnak.

Az ilyen közvetlen felhívásokról azonban kötelességük a tisztviselőknek a csendőrtiszti parancsnokokat a lehető leggyorsabban szóbelileg értesíteni.

56. §. A hatóságok a királyi csendőrséget semmi körülmények között nem vehetik igénybe olyan szolgálatok ellátására, amelyek a testület katonai jellegével nem férnek össze vagy pedig a tekintélyét veszélyeztetnék.

57. §. A királyi csendőrségnek kötelessége a törvényes hatóságokat felhívásaikra késedelem nélkül karhatalommal támogatni, kivéve az olyan eseteket, amelyek kétséget kizárólag törvényellenesek. Aki ilyen felhívásnak is eleget tesz, az a felhívó hatóság felelőségében is osztozik.

Kötelességük továbbá minden olyan esetben fellépni, ha azt észlelnék, hogy valamely hatóság vagy köztisztviselő kötelessége teljesítésében akadályozva van.

58. §. A királyi csendőrségnek mindazokban az esetekben, amikor veszélyeztetve van, szolgálatteljesítés közben megtámadtatik vagy pedig a rendelkezésre álló erő esekélyisége folytán valamely rendeletnek vagy feladatnak egyedül eleget tenni nem képes, jogában áll úgy a fegyveres erő, mint más közszolgálatban álló fegyveres alakulatok közegeit segédletként igénybe venni.

Öfelsége a király legfelsőbb rendeletére

P. Spingardi

hadügyminiszter.

Giolitti

belügyminiszter.

C. Finocchiaro Aprile

igazságügyi miniszter.

Leonardi Cattolica

tengerészeti miniszter.

(Folytatjuk.)

Mint hajdanán.

*Felüti fejét a vén havas,
Csendbe merülnek az ősi fák:
Valahol messze kong a harang, —
Valaki ott lent tüzet kiált...*

*Felsír a gyermek rémes jajjal
S megriad állat, — embervilág,
Sir és sikong az asszonyi nép: —
Valaki ott lent tüzet kiált...*

*De a vén havas belémorog,
Mint a toronyör, ő messzibb lát, —
És tudja, hogy mért kong a harang...
... Hazudik, aki tüzet kiált!...*

*... Eljött egy darab boldog világ:
Két csendőr áll a falu előtt...*

*Hány éve volt itt utoljára?
Tudnak-e még erre magyarul?
Mondják-e most is: „Aggyon Isten“?
Vagy leverik, ki így szól. — vadul?...*

*Meg van-e még a lábuk nyoma?
Fényes szuronyukra vár-e még
Annyi tekintet, mint hajdanán,
Mikor magyar volt s Erdély — Erdély?...*

*Van-e még szív, mely kicsordul,
Ha valóra válnak a vágyak
S utcahosszat, mint valamikor,
Magyar csendőrök vigyáznak, járnak?...*

*Beöthy Kálmán,
m. kir. csendőrfőhadnagy.*

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Cselfogás.

Irta: FONYÓ GY. JÁNOS 3. oszt. tiszthelyettes (Óriszentpéter).

A Szolgálati Utasítás 112. §-a megtiltja a csendőrnek, hogy a beismerés kicsikarása végett ígéretét, biztatást, *ámítást*, fenyegetést, erőszakot, vagy kényszert használjon s hogy a gyanúsítottat éjjeli kihallgatással vagy más módon célzatosan kifárasztja. Ezek közül a tiltott nyomozási eszközök közül szerintem az *ámítás* fogalma szorult leginkább magyarázatra, mert ezt a fogalmat a legkönnyebben lehet félreérteni és megtörténhetik, hogy túlzottan óvatos s az Utasítás szavaihoz mereven, de tévesen ragaszkodó csendőrök kínosan kerülnek az észszerű, szükséges és eredményes nyomozati cselekményeket is, amelyek hiánya a nyomozás merevségét okozza, megfosztván azt attól a rugalmasságtól, amelyet csak a csendőr *leleményessége* önthet belé.

Mi a különbség tehát az Utasításban tiltott *ámítás* és a megengedhető, sőt szükséges *leleményesség* között? Talán úgy érem el legkönnyebben céloimat e kérdés megvilágításánál, ha egy-két példát hozok fel az *ámítás*ra. Ha a csendőr azt mondja a gyanúsítottnak, hogy ismerje be a cselekményt, mert gyanúsított társa már beismer mindent és pedig úgy, hogy társa rovására magát tisztára mossa, akkor már a tilos értelemben vett *ámítást* alkalmazza. Az is *ámítás*, ha a csendőr azt mondja a gyanúsítottnak, hogy ha mindent beismer, megszabadul a büntetésről, mert a feljelentést sem fogja megírni ellene. Vagy gyilkosság esetében azt mondja a csendőr a gyanúsítottnak, hogy a sértett a sebesülés folytán esupán eszméletét veszítette, de szerencsés véletlen folytán a seb csak könnyebb természetű, hamarosan begyógyul és így a gyanúsítottnak nincs is rá oka, hogy súlyos büntetésről tartva, tagadja a cselekményt. Vagy: tanúvallomások bizonyítják, hogy a gyanúsított csak önvédelemből ölte meg az áldozatot s így nincs rá oka, hogy tagadjon. Vagy: a gyanúsított felesége és családja ellene vallott, elfordult tőle mindenki s a felesége látni se akarja többé. Mindezekben az esetekben koholmányokkal, hazugságokkal igyekeznek a csendőr a gyanúsított lekiállapotát úgy befolyásolni, hogy a beismerést kivegye belőle. Ez nem *leleményesség*, hanem kimondott *ámítás*, amire később természetesen rájön a gyanúsított s akkor mindenesetre megalkotja magának a véleményét arról a csendőrrel, aki ilyen „fogásokkal“ vette ki belőle a beismerést.

Még az *ámítással* kapcsolatban meg akarok emlékezni arról a nyomozási módszerről, amikor a nyomozó a gyanúsítottat a bűncselekmény véghezvitelében, esetleg megisméltésében ugratja be azért, hogy mintegy tettenkapás keretében leplezze azt le. Vagyis amikor egy bűncselekmény elkövetésének irányítója, szellemi mozgatója éppen az, aki annak megakadályozására hivatott. Igaz, hogy ily módon egyes esetekben határozott eredményeket lehet elérni, de itt is hiányzik az az erkölcsi alap, amelyről a rend és csend emberének elmozdulnia sohasem szabad. Nem is szólva arról, hogy nem mindenkor sikerül a dolog úgy, amint gondolta az illető és vagy felsül, vagy pedig több és súlyosabb bűncselekmény lesz ravaszkodásának eredménye annál, mint amennyit a leleplezés érdekében elvégeztetni szándékozott.

Élesen különbözik azonban az *ámítástól* az ugratásnak s a ravaszkodásnak ama ártatlanabb fajtája, amely már a *leleményesség* körébe tartozik s amelyet egészen nyugodtan alkalmazhat a csendőr anélkül, hogy abban bárki is kivetni valót találhatna. Amikor sem a gyanúsított lelkiállapotát nem akarjuk hazugságokkal a beismerés felé megtörni, sem pedig bűncselekmény elkövetése révén nem próbáljuk azt leleplezni, hanem kisebb cselfogásokkal olyan helyzeteket teremtünk, amelyekből a gyanu alapos vagy alaptalan voltára következtethetünk, esetleg az ügy megoldását is megkaphatjuk.

Az alább leírt nyomozásomat alkalmasnak találtam arra, hogy a cselfogásnak, ugratásnak egy olyan esetét

mutassam be, amely szerintem egészen más, mint az utasításban tiltott ámitás. Igaz, hogy a csel fogás sikere érdekében én is hazudtam, de ezt a hazugságomat igazán nyugodtan veszem a lelkiismeretemre és erkölcsileg egy szemernyivel sem érzem miatta kevesebbnek magamat. És remélem, hogy olvasóim sem fognak engem ezért megróni, mert egészen bizonyos, hogy nem magam vagyok ebben a testületben, aki ez ártatlan ugratás révén jutottam egy-két büncselekmény nyomára s az csak a közbiztonsági szolgálat érdeke, hogy leleményesség és ötletesség dolgában egyikünk se legyen jobb a „Deákné vásznánál”!

A kőszegi őrsön teljesítettem szolgálatot 1919 szeptember havában, amelynek egyik napján éppen ebédnél ültem, amikor Kisabert János lukácsházai lakos felesége sírva jött be a laktanyába panaszt tenni. Ellopták 180.000 koronáját, ami pedig abban az időben hatalmas összeg, egy egész birtok ára volt. Sem az őrsparancsnok, sem pedig helyettese nem volt otthon az őrsön s így a panaszt én, mint legidősebb, vettem föl.

Az eset a következőképpen történt: A lopás előtt 2 héttel eladott 3 borjút, hogy azok árából renováltassa és kibővítsse házát. A pénzt a méhesben rejtette el. Amikor aztán a kőműveseket ki akarta fizetni, a méhesben már csak hült helyét találta a pénznek.

Egy próbacsendőrt magam mellé véve felszereltem s a helyszínre siettem. A méhesben egy ágy állott, annak a szalmazsákjában volt edrejtve a pénz s onnan lopta azt el valaki.

Valaki! Eppen ezt kell hát kikutatni, kicsoda ez a valaki? Tizenöt kőműves dolgozott a háznál, akik eleget forgolódtak a méhes körül, sőt az ágyra cserepet is raktak. A családbeliek senkit sem tudtak megnevezni, akire gyanakodtak volna s így legelső dolgom volt a kőművesek kikérdezése.

Ez azonban eredményre nem vezetett s a kőművesek előadásából valóban az a meggyőződés alakult ki, hogy a tettést nem közöttük kell keresni. Cseléd nem volt a háznál s a családbeliek viselkedése sem adott támpontot arra, hogy a házbeliek valamelyike lenne a tolvaj.

Hosszas faggatásomra azután kibökte a károsult asszony, hogy volt neki egy szolgálója, aki a lopás felfedezése előtt 4 nappal komolyabban megbetegedett és ezen az alapon kérve elbocsájtását, a szolgálatból eltávozott. Már régebben betegeskedett és nagyon derék, megbízható, tisztességes ember volt. A bucsu alkalmával is csak nagy unszólásra fogadott el háziasszonyától 100 koronát s abból is a ruháját hozatta rendbe.

Neve Magyar János, lukácsházai lakos, senkije sincs, csak a nővére s most annál lakik. A károsult asszony láthatólag nagyon bizott ebben az emberben és nem is tett róla szívesen említést, mert nem akarta belekeverni az ügybe. Azt mondotta, hogy egész vagyónát rá merné bízni Magyarra, annyira kétségtelen a becsületessége.

Lehet, hogy éppen ezért volt nekem Magyar különösen gyanus, mert annyi jót hallottam róla s ilyen erősen védelmezték. Tudtam, hogy jóhiszemű embereket alakoskodással megtéveszteni nem nehéz és nem egy ilyen „megbízható, hűséges” cseléd került már csendőrkézre olyan büncselekmények miatt, amelyeket éppen gazdájuk bizalmának kihasználásával követtek el az ellen. Talán Magyar is ilyen cseléd volt és már csak azért is mindenképpen elő kellett vennem ezt az embert, mert egyéb kivezető utat ebből az ügyből nem láttam s már nem is igen remélhettem.

Magyar friss erőben és egészségben borozgatott az asztalnál, amikor betoppantam a szobájába. Nem volt egyedül, akadtak a szomszédos Nagygenes községbeli legények közül cimborái, akik nem vetették meg a borát. Azt nem mondhatom, hogy a két kakastollas vendégnek Magyar valami tulságosan megörvendett volna. Tapasztalt szem rögtön észreveszi azt, ha nem jó szívvel fogadja valaki egy csendőrijárőr beköszöntését. A nyugtalan lelkiismeret ráüti bélyegét az arkifejzésre, a mozdulatokra és a beszédre, csak olvasni tudjon azokból a csendőr. Magyar is ilyen gyanusan fogadott bennünket.

A lopásról egy szóval sem tettem említést. A bucsura tereltem a szót, kérdezgetve, hol és hogyan mulattak s nem történt-e valami verekedés, vagy egyéb

rendetlenség. Így beszélgetés közben megtudtam, hogy Magyar a bucsun nagyon szolidan viselkedett, mindössze 3 dl. bort ivott meg. A bucsu befejeztével jött meg azután Magyar mulató kedve és 15 liter bort fizetett a kompániának Nagygenesen. Azt is megtudtam, hogy Magyar 10.000 koronás bankjeggyel fizetett.

Ennyi elég volt nekem ahhoz, hogy Magyar csendőri pártfogás alá vegyem. Megmotozása eredményt nem hozott, nem tartotta magánál a lopott pénzt, ami előrelátható is volt.

Házkutatást kellett tehát tartanom. De hát hiába tettem tüvé a ház minden zege-zugát, a pénz nem került elő. Egy bankjegyesomagot úgy eldugni, hogy ne lehessen megtalálni, elég egyszerű és könnyű dolog.

Holtpontra jutott a nyomozás. Ha nincs meg a pénz, nincsen bünyel s anélkül lehetetlen rábizonyítani a lopást Magyarra. Az, hogy 10.000 koronással fizetett a borért és a pénz szerzesi módját igazolni nem tudta, még nem volt elegendő alap arra, hogy lopás miatt elítélhető legyen. Már pedig a csendőrnek minden egyes nyomozása során azt kell szem előtt tartania, hogy az általa beszerzett adatok adnak-e majd a főtárgyaláson elegendő alapot a bíróságnak arra, hogy az ügyet tisztázva ítéletet hozhasson? Az nem elég, hogy Magyar cselédje volt a károsultnak, hogy nagy pénzzel fizetett a mulatozásáért s hogy ezek alapján teljes meggyőződésem szerint ő a tolvaj. Meg kell lennie a lopott pénznek s akkor nyugodtan neki lehet ülni a jelentés megírásának.

Törttem a fejemet, kerestem a többi terhelő adatokat Magyar ellen, de semmiképpen sem haladt az ügy előre.

Ekkor fordultam csel fogáshoz. Volt egy besugón, aki többek között Magyarral is jóbarátságot tartott fenn. Megbízta ezt az embert azzal, hogy az esti órákban surranjon be Magyar házába és mondja meg Magyar nővérenek, hogy bátyja nem tudja biztos helyen a pénzt ott, ahol elrejtették, rejtse el máshova, mert a csendőrök még ma újra kutatni fognak.

Igy is történt. A besugó csendesen besurrant a szobába, magam behúzódtam a konyhába, járőrtársamat pedig az udvaron rejtettem el. Így legalább is annyit reméltem elérni, hogy a pénz rejtkehelyét nagyobb vonásokban megtudom: a szobában van-e, vagy pedig az udvaron? A besugó jól végezte dolgát, alaposan ráijeszíthetett a nőre, mert alighogy az én emberem elhagyta a házat, a nő kiosont a szobából s kisietett az udvarra. Utána lopóztam a konyhaajtóhoz és láttam, amint bement a pajtába. Gyorsan utána lopakodtam s akkor már járőrtársam is ott fülelt a pajta bejárójánál.

Igen kedves muzsika volt a fülemnek az a zörej, ami a pajtából kihallatszott: egy ócska vaskályhában babrált az asszony. A pénz tehát ott van elrejtve.

További várakozásnak most már helye nem lévén, betoppantam a pajtába járőrtársammal együtt.

Azt hiszem, hogy ha a pokol minden ördöge jelent volna meg az asszony előtt, nem rémült volna meg úgy, mint ahogyan mi ráijesztettünk váratlan látogatásunkkal. Valósággal megdermedten állott előttünk és szólni nem tudott egy szót sem, csak nézett rám rémült szemmel.

A pénztárca a kezében volt, tehát a legjobb pillanathoz leptük meg. At is adta a tárcát minden ellenkezés nélkül. Az ellopott pénzből 150.000 koronát megtaláltam a tárcában. A hiányzó 30.000 koronát Magyar elborozgatta már.

Magyar természetesen nagyot nézett és nagyon kellemetlen meglepetés tükröződött az arcán, amikor meglátta kezében a tárcát. Még meg is kérdezte, hogyan találtam meg? Ezt természetesen nem kötöttem az orrára.

A lopást ezek után természetesen nem tagadta sem Magyar, sem pedig a nővére. Őszintén beismerte, hogy csak szimulálta a beteget, mert szolgálatból el akart távozni. Évi bérét ugyanis már megkapta s amellett a lopott 180.000 koronával jó időre biztosítottának látta gondtalan és munkanélküli megélhetését.

A bíróság elítélte őket és a zárkában gondolkodhatnak rajta, hogy még egy ócska kihült vaskályha is megégetheti az ember kezét, ha lopott pénzt tart benne.

SPORT

Sportünnepély Egerben. Az egri osztályparancsnokság legénységi sportlapja javára nagyszabású sportünnepélyt rendezett folyó hó 12-én Egerben. A versenyszámokba a miskolci kerület esendőrlegénysége, a 14. honvéd gyalogezred legénysége és a levontók köréből neveztek be a sportolók. A versenyre és a kapcsolatos hazafias népnepélyre, valamint tombola és táncestére hivatalos volt az egész hevesvármegyei közönség. Sajnos, az eső sokat ártott a sportünnepélynek, mert az esős időjárás a közönség nagy részét otthon tartotta. A versenyszámok azonban a zuhogó esőben is, néha bokáig sárban, de program szerinti pontossággal és teljességgel peregték le — sportolóink dícséretére.

A versenyek tulajdonképpen már 10-én kezdődtek, amikor a céllövő versenyt tartották meg. Másnap, 11-én este a esendőrzekekar zenés takarodóval vonult végig a városon és szerenádót adott a honvéd állomásparancsnoknak, az érseki palota, továbbá az alispán és polgármester lakása előtt s még aznap este a Korona vendéglőben hangversenyezett. Vasárnap, 12-én, már zuhogó esőben ébresztette a várost zenekarunk. Dél előtt az úszóversenyeket, délután pedig az atlétikai versenyeket bonyolította el az esőtől is rettenthetetlen rendezőség a hasonlóan kitartó sportemberekkel. Az úszóverseny után a esendőrzekekar térzenét adott a liceum előtt, a délutáni népnepélyt azonban elmosta az eső.

Az atlétikai versenyek délután 5 órakor kezdődtek a Move sporttelepén, amelyre ez alkalomból tribünt építettek. A rossz idő ellenére is előkelő közönség népesítette be a padsorokat. A versenyt az egri esendőriskola felvonulása, a Himnusz és puskával végzett szabadgyakorlat bemutatása előzte meg.

Versenyeredmények: A céllövészet csapatversenyében 1. az egri szárny csapata, 2. a pétervásárai, 3. a hatvani szárny csapata. **Egyénileg:** 1. Krizsbai András főtörzsrőrmester (egri szárny), 2. Szabó Lajos esendőr (hatvani szárny), 3. Ipacs István őrmester (pétervásárai szárny). **Úszás:** 50 méter gyorsúszásban (teljes fegyverzet, ruha, bakancs). 1. Bulecza esendőr, 2. Krassi prb. esendőr; 50 méter mellúszásban 1. Bobula tizedes (14. h. gy. e.), 2. Krassi prb. esendőr; 100 m. gyorsúszásban 1. Bulecza esendőr, 2. Turóczy esendőr; 50 m. úszás ruhában, teljes felszereléssel 1. Bobula tizedes, 2. Czuczai esendőr; 4×50 m. stafétában 1. Mese, 2. 14. h. gy. e.; tányérkeresésben 1. Lackovszki (14. h. gy. e.), 2. Bulecza esendőr 4×100 m. stafétában Move Bitskey Zoltán ellen. **Győztes Bitskey Zoltán; kacsafogásban 1. Bitskey Zoltán, 2. Krassi prb. esendőr. Atlétika:** 100 m. síkfutásban (altiszi) 1. Kulcsi őrmester, 2. Tamási tisztihelyettes; 100 m. síkfutásban (legénységi) 1. Agócs esendőr, 2. Tordai esendőr; díszkosztásban 1. Kristóf esendőr, 2. Bobula tizedes; súlydobásban 1. Bobula tizedes, 2. Fekete esendőr; 400 m. síkfutásban 1. Agócs esendőr, 2. Bobula tizedes; távolugrásban (altiszi) 1. Miklós tisztihelyettes, 2. Pap Lajos főtörzsrőrmester; távolugrásban (legénységi) 1. Agócs esendőr, 2. Bakos esendőr; 800 m. síkfutásban 1. Nagy József esendőr, 2. Palencsák esendőr; magasugrásban 1. Bakos esendőr, 2. Lénárt esendőr; 1500 m. síkfutásban 1. Palencsák esendőr, 2. Csipak esendőr; 4×100 m. stafétában 1. Eger, 2. Miskolc, 3. Sátoraljaujhely; 10 km. országúti gyorsasági versenyben 1. Sipos esendőr, 2. Virger prb. esendőr; 40 km. kerékpárversenyben 1. Tóth esendőr, 2. Ragó esendőr. **Az atlétikai versenyek legtöbb pontját (80) az egri osztály érte el. Második a sátoraljaujhelyi, harmadik az abaujszántói, negyedik a miskolci osztály. Bajnok: Agócs Dezső esendőr (egri osztály) 4 győzelemmel. A díjakat Kenedy Nándor esendőr ezredes, miskolci kerületi parancsnok neje Óméltósága osztotta ki.**

A versenyek után tűzijáték, majd a Koronában tombola és táncmulatság volt.

Nem mulaszthatjuk el az egri sajtónak e versenyekkel kapcsolatban közölt hasábjairól a következőket idézni: „Annál nagyobb kár ez (t. i. az eső), mert városunknak ilyen nagy anyagi áldozatokkal és ilyen rendkívüli, szinte a hősiességet megközelítő odaadással rendezett értékes sportversenyben nem igen lehet része belátható időn belül“, majd: „A derék esendőrök bámulatos sportteljesítményei szakemberek véleményei szerint is bámulatosak voltak. Nem a tömegsportnak egyszerű és szabályos bemutatása, hanem a tornának, a tökéletes fegyvellemmel és szorgalommal művelt gimnasztikának valóságos költségete volt az, amit a esendőrök csináltak. Az a nemzet, amelynek ilyen fia vannak, csak bízhat és újult, százszoros erővel remélhet a jövőben.“ Ehhez csak annyi hozzáfűzni valónk van, hogy bajtársaink

nagyszerű munkát végeztek Egerben, csak minél többen kövessük példájukat.

Labdarugás. A szegedi esendőr iskola legénységi csapata folyó hó 10-én Szegeden 5:2 arányban megverte a jó képességű Sz. I. K. E. csapatát, folyó hó 12-én pedig Kiszomborban fölényes játékkal győzött 2:0 arányban az ottani A. C. évek óta együttjátszó és szép eredményeket elért csapata ellen, majd 2 napra rá, 14-én Szegeden a szegedi államrendőrség labdarúgó csapata ellen mérkőzött és a mérkőzést 5:2 arányban nyerte meg. Így öt napon belül három mérkőzést nyert meg, elismerést váltva ki ellenfelektől és nézőktől.

HIREK

Kormányzó Úr Ö Főméltóságának köszönete születése napjára küldött szerensekívánatokért. Kormányzó Úr Ö Főméltóságát magas születése napja alkalmából Tábarnok felügyelő Úr a esendőrség nevében üdvözlő távirattal köszöntötte. Az üdvözlést Kormányzó Úr Ö Főméltósága örömmel fogadta és a esendőrség minden tagjának köszönetét és üdvözlését juttatta kifejezésre.

Vértanúink emléknapja. Hatodik évfordulója volt jul. 22-én a szomorúan emlékeztetés napnak, melyen a Cserny-terroresapat gonosztevői szörnyűségesen megkínózták és meggyilkolták volt felügyelőnk, *Fery Oszkár altábornagyot*, továbbá *Borhy Sándor* és *Menkina János alezredek*et. Hősi halált halt vértanúink utolsó éjszakájának borzalmas eseményei a volt Mozdony-, most Fery Oszkár-utcai állami tanítóképző intézet pincéjében zajlottak le. Az épület falába helyezett emléktábla előtt gyülekeztek össze július 22-én délelőtt, hogy a véres emlékeztető nap évfordulóján kegyelettel ünnepeljék meg mártíros sorsú bajtársaink emlékét.

Pontosan 10 órakor érkezett meg *József kir. herceg*, akit a m. kir. esendőrség felügyelőjének helyettese *Mészáros János* tábornok fogadott. A kir. herceg a *Himnusz* hangjai mellett foglalta el a számára fentartott dízhelyet. Az ünneplő közönség soraiban láttuk a honvédség főparancsnokának képviselőjében *Ludwig György* altábornagyot, a honvédelmi miniszterium képviselőjében *Schwoy István* tábornokot, a budapesti esendőr tisztikart, a vegyesdandár parancsnokság képviselőjében *Takácsy György* tábornokot, a folyamórség részéről *Semsey László* törzskapitányt, a belügyminiszterium nevében *Koszó István* államtitkárt és *Köszeghy Sándor* helyettes államtitkárt, a rendőrfőkapitányság képviselőjében dr. *Szeszlér Hugó* főkapitányhelyettest, a vármegye részéről *Agorasztó Tivadar* alispánt, a Nemzeti Szövetség részéről báró *Perényi Zsigmond*ot, a honvédelmi pártból *Ilosvay Gusztáv*ot és *Urmánczy Nándor*ot, továbbá *Csiszarik János* püspököt. A Fehér Ház Bajtársi Egyesületnek, amelynek az ünnepély rendezésében jelentékeny része volt, csaknem valamennyi tagja megjelent. Néhai *Fery Oszkár* altábornagy özvegye, apósa és fiai is ott voltak.

Az ünnepélyen *Árvay Nagy Bálint* táborigazgató esperes mondott táborigazgatói misét, amelyet a esendőr zenekar kísért. Az oltár mellett állott a esendőr díszszázad.

Mise végeztével a magyar *Hiszkegy* hangjai után *Pekár Gyula* tartotta ünnepi beszédét, melyet lapunk elején közlünk, majd *Mészáros János* tábornok szólott, a következőképpen: „Csendőrtársaim! Nevezetes napja, évfordulója van ma a esendőrségnek. De nem panaszkodni, nem keseregni és nem sirni jöttünk itt össze, hanem azért, hogy emlékezzünk hódolattal a mártírokra. Azért gyűltünk össze, hogy katonai erényünket ápolva vegyünk példát, hogyan kell a hazát szeretni és kötelességünket, amelyre esküt tettünk, teljesíteni. Lemészárolt bajtársaink fényes tanujelét adták erényeiknek, mert inkább vérüket ontották, semmint megtántorodtak volna.

— Testvéreim! 1919 július 22-ét ne feledjétek soha. Szent ünnep ez a esendőrség történetében. Gondoljatok mindig mártírjaink hősi és önfeláldozó tetteire és vésésétek ezt jól szívetekbe. Büszkéek vagyunk rátok, szellemetek itt él közöttünk és példákat fogjuk követni becsülettel, híven, vitézül.“

Befejezésül az ünnepélynek a m. kir. állami gépgyár „Acélhang” dalárdája elénekelt a *Himnusz* s a díszszázad elvonult József kir. herceg előtt.

Tisza Miksa: Magyarország rendőrségének története. Tisza Miksa rendőrfőtanácsos 1913-ban boesajtott útjára a magyar rendőrség történetét összefoglaló könyvének első kiadását. Azóta a világháború, a forradalmak és a forradalmakat követő újjászervezés hullámai a rendőrség szervezetében is lényeges módosításokat és újításokat tettek szükségessé. A szerző felismerve annak szükséges voltát, hogy ezeket a nagy változásokat is egybe kell foglalnia a rendőrség történetét tárgyaló könyvében, azt átdolgozta, kiegészítette és mint eredeti könyvének második bővített kiadását boesajtotta a könyvpiacra. A mű két részre oszlik. Az első rész öt fejezetben tárgyalja a magyar rendőrség keletkezését, fejlődését, az egyes városok rendőrségének történetét, az elmúlt századok közbiztonságát és a vidéki rendőrség államosításának előmunkálatait. A második rész szintén öt fejezetben foglalkozik a parlamenti őrséggel, a karhatalmi alakulatokkal, a vörös őrséggel és a magyar közbiztonsági szervek legújabb szervezetével, amellyel részletesen ismerteti a szerb megszállás alól felszabadult Baranya rendészetét is. A szerző az anyag megválogatásában, rendezésében és elosztásában, de különösen a megírásban jó írói érzékről és stíluskepeségről tesz bizonyosságot. A könyv 396 oldalas, szép kiállítású, érdekes és élvezetes olvasni való. Legelevenebb része a vidéki rendőrség államosításának harcait, küzdelmeit tárgyaló része. Viszont a legszínesebb és laikusoknak is élvezetes része az, amelyben a múlt század közbiztonsági intézményeit, a pandurok világát és ezzel kapcsolatban egy néhány hírhedt betyáralak viselt dolgait írja le. Ezek az események a m. kir. csendőrséget érintik a legközelebről, mert a szerző ismerteti azt a tisztogató munkát, amelyet a csendőrség a rablóvilág kipusztítása terén végzett, s dióhéjban ismerteti a m. kir. csendőrség megszervezésének történetét is. Van azután egy függelék a műnek, amelyben néhány érdekes rendőrségi esetet ír le tárcaszerűleg. A könyv, eltekintve csendőrségi vonatkozásaitól, egyébként is megéri azt az időt és figyelmet, amit áttanulmányozására fordítunk. Nekünk csendőröknek meg éppen elsőrendű és hivatásunkhoz tartozó érdekünk az, hogy hazánk rendészetét ne csupán a magunk szolgálatával kapcsolatosan, hanem rendőrségi vonatkozásokban is, és pedig a legtávolabbi múltból kiindult fejlődés egyes fokozatain át megismerjük, amit ez a könyv lehetővé tesz számunkra. Ezért ajánljuk olvasóinknak Tisza Miksa könyvét, amely igen előnyösen a *rendes 250.000 K árával szemben a csendőrség tagjainak 85.000 K-ért és 4 havi részletre megrendelhető Tisza Miksa m. kir. áll. rendőrfőtanácsosnál. Címe: Pécs, m. kir. áll. rendőrkapitányság.*

Dicséretetek. A szombathelyi csendőrkerület parancsnoka *Jakab József* 3. oszt. tiszthelyettesnek, *Csöndör József*, *Kregál József*, *Bús István*, *Vincze István* és *Ejebes János* csendőröknek azért, mert a szombathelyi rendőrlaktanya tőzsomszédságában 1925. évi május hó 13-án tomboló vihar által bedöntött istálló romjai alá temetett állatokat a maguk életének veszélyeztetése árán is kimentették, biztonságba helyezték és ezzel bátor, önfeláldozó és eredményes tevékenységet fejtettek ki, továbbá *Balogh Ferenc* őrmesternek a közbiztonsági szolgálatban tanúsított szorgalma, megbízhatósága, leleményessége és eredményes működéseért, valamint f. évi május 31-én Csesztregtomajon az öt megtámadó 20–27 főnyi tömeggel szemben alkalmazott kard fegyverhasználatakor tanúsított erélyes, bátor, különösen tapintatos és eredményes

fellépéseért a szolgálat nevében teljes elismerését fejezte ki; *Kuklek Imre* csendőrt pedig a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiválóan buzgó tevékenysége, példás szorgalma és igen eredményes működéseért, valamint kifogástalan magaviseleteért nyilvánosan megdicsérte.

A m. kir. pécsi csendőrkerület parancsnoka *Csergő Balázs*, *Pobori Lőrinc*, *Miklós György* és *Puskás Lajos* 2. osztályu tiszthelyetteseket a közbiztonsági szolgálat terén a legutóbbi időben tanúsított ernyedetlen szorgalma és kiválóan eredményes működése, illetve a közbiztonsági szolgálat terén elért igen szép eredményeiért, továbbá alárendeltjei nevelése, oktatása, fegyelmezése és befolyásolása terén tanúsított lankadatlan szorgalmáért, *Szöcs István* II, *Czinka János*, *Vad István*, *Bogye Péter*, *Péterfi Mihály*, *Szekeres István*, *Csikos István*, *Farga István* IV és *Krohner Ferenc* 3. osztályu tiszthelyetteseket, *Farga József* I. 2. oszt. tiszthelyettes, *Karap Ferenc*, *Bántó János*, *Tóth Ferenc* III, *Szabó Lajos* III, *Benedek András*, *Görbe János* főtörzsőrmestereket, *Bohár Sándor* és *Farga János* III őrmestereket a közbiztonsági szolgálat terén a legutóbbi időben tanúsított ernyedetlen szorgalma és kiválóan eredményes működéseért, illetve az elért szép eredményekért, *Szabó Béla* I. osztályu gazdasági tiszthelyettes, *Kecskeméti János* 2. osztályu tiszthelyettes, mert mint kerületi segédtiszt segéd munkás szolgálati teendőit kiváló buzgalommal és szaktudással, minden akadályt leküzdő energiával végezte, előljaróit mindenben és minden körülmények között teljes odaadással eredményesen támogatta, *Kurdiics Balázs* 2. osztályu tiszthelyettes, mert mint osztály segédtiszt segéd munkás kötelemait fáradságot nem ismerő szorgalommal és igen nagy lelkiismeretességgel látta el és eredményes működésével, valamint szolgálata kész magatartásával előljaróit mindenben hathatósan támogatta, *Pillinger József* I. osztályu, *Kovács Ferenc* és *Muzslai Medárd* 2. osztályu tiszthelyettes, mert mint osztály gazdasági hivatali segéd munkás felelősségteljes szolgálati teendőit igen nagy szaktudással, lankadatlan buzgalommal és odaadással végezte, előljaróit mindenben eredményesen támogatta, *kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal látta el*, — *Béli Mihály*, *Kéki Lajos*, *Tóbiás István*, *Menyhárt Gyula* és *Rajcsányi Géza* főtörzsőrmestereket, *Gyurákovics Imre*, *Mestyán János*, *Pomozsi Lajos* és *Horváth Lajos* II csendőröket a közbiztonsági szolgálat terén a legutóbbi időben kifejtett buzgalma és eredményes tevékenységeért, *Bagoly Sámuel* 3. osztályu tiszthelyettes és *Kiss József* V őrmestert, mert mint osztály segédtiszt segéd munkás teendőit nagy buzgalommal, teljes odaadással végezte, előljaróit mindenben eredményesen támogatta, *Baranyai János* és *Béres József* 2. oszt. tiszthelyetteseket, mert mint járőrvezetők egy 4 tagból álló 6 hónapig fegyveresen garázdálkodó betörőbandát, előbbi 71, utóbbi 69 óráig tartó fáradságos nyomozás során ártalmatlanú tették, a nyomozás során 8 rendbeli betöréses lopást kiderítettek, a tetteseket bűnjelekkal a bíróságnak átadták, míg *Szalai István* III csendőrt, mivel fenti nyomozás alkalmával járőrvezetőjét teljes odaadással eredményesen támogatta, a legfelsőbb szolgálat nevében nyilvánosan megdicsérte.

A m. kir. debreceni csendőrkerület parancsnoka *Kiss Gyula* 2. oszt. tiszthelyettesnek a közbiztonsági szolgálatban általában, — jelesen pedig az 1923/24. években Kaba községben elkövetett gyújtogatások, valamint 1922/23. évben elkövetett többrendbeli betörés és lopás tettesteinek kiderítése, alárendeltjeinek helyes nevelése, vezetése és oktatása körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért, — *Mihályi Sándor* 2. oszt. tiszthelyettesnek őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek kiképzése, nevelése és vezetése, — azok helyes fegyelmezése; az őrs közigazdálkodásának fejlesztése, továbbá a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért, valamint őrsének mintaszerű rendbentartásáért, *Papp János*, *Janka János* 2. oszt. és *Bálint Lajos* 3. oszt. tiszthelyetteseknek a csendőrségre jelentkezők gyűjtése körül kifejtett igen buzgó és eredményes

IRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.
BIRÓ ÉS ECKSTEIN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.

tevékenységükért, *Almási Géza* 3. oszt. tiszthelyettesnek és *Simon Károly* csendőrnök a közbiztonsági szolgálatban általában, különösen pedig egy többrendbeli gyújtogatás és egy 16 rendbeli betöréses lopás tetteseinek kiderítése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért *dicsérő elismerését* fejezte ki.

A m. kir. budapesti csendőrkerület parancsnoka Hegyi Ernő, Illyés György, Kemény Pál, Linczer Márton, Czifra István, gyalog 2. osztály, Borzai János, Dezső Bálint, Eisler István lovas 2. osztály, Földvári Leó és Takács Szilveszter gyalog 3. osztály tiszthelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt tanúsított példás magatartás, alárendeltjeik vezetése, nevelése és kiképzése, valamint a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes tevékenységükért, *Juhász Imre, Szarvas Ferenc lovas 3. osztály, Benke Ferenc gyalog 3. osztály tiszthelyetteseket és Cser Mihály lovas főtörzsőrmestert, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó, szorgalmas és eredményes tevékenységükért, Cseresnyés Pál gyalog 2. osztály, valamint Gulbort István gyalog 3. osztály tiszthelyetteseket* hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt tanúsított példás magatartásuk s a kerületi parancsnokság segéd-tisztségéhez beosztott segédmunkási minőségben szorgalmas és előjáróknak hathatós támogatásáért és lelkiismeretes működésükért *nyilvánosan megdicsérte.*

Öngyilkosságok. Vitéz *Gyarmati József* zamárdi őrsbeli csendőr folyó hó 11-én 1/2 óra tájban Frommer pisztollyal fölbeltte magát. A megállapítás szerint valószínűleg reménytelen szerelem vitte a halálba.

Molnár Gyula III kéthelyi őrsbeli próbacsendőr a csurgói iskolából őrsére bevonulóban f. hó 14-én a csurgói vasutalmás közelében karabélyával mellbelte magát. Életveszélyes sérülésével a kaposvári honvéd és közrendészeti kórházba szállították, ahol f. hó 16-án meghalt.

Elöléptek. *Főtörzsőrmesterré a IV. számú csendőrkerületben:* Vörös Gyula törzsőrmester. *Örmesterré a IV. számú csendőrkerületben:* Farkas Lajos csendőr; *a VI. számú csendőrkerületben:* B. Nagy István csendőr.

Házasságot kötöttek: Nagy Pál IV. számú csendőrkerületbeli százados Hoffmann Vilma-Gizella úrhölgygel Bonyhádon; *a II. számú csendőrkerületben:* Szász Vilmos 3. oszt. tiszthelyettes Illés Mária, Teréziával Komáromban; *a III. számú csendőrkerületben:* Németh János I. örmester Balogh Juliannával Hegyfalu; *a IV. számú csendőrkerületben:* Tóth József V. főtörzsőrmester Budvig Juliannával Nagybjomban, Kovács Lajos főtörzsőrmester Kovács Ilona, Máriaival Marcaliban, Vas Árpád főtörzsőrmester Borbély Máriaival Siklóson, Mrázik János 2. oszt. tiszthelyettes Mészáros Irénnel Tabon, Horváth György II. 3. oszt. tiszthelyettes Schlaub Máriaival Sásdon, Szücs János IV. 3. oszt. tiszthelyettes Duga Teréziával Püspöklakon, Vitos Béla 3. oszt. tiszthelyettes Duka Eszterrel Kisujszálláson, Baranyai Pál főtörzsőrmester Kapitány Ilonával Nagyszakácsiban; *az V. számú csendőrkerületben:* Nagy Lajos főtörzsőrmester Hipszky Zsuzsannával Szarvason; *a VI. számú csendőrkerületben:* Szőke Mihály főtörzsőrmester Varga Teréziával Fehérgyarmaton; *a VII. számú csendőrkerületben:* Biró József főtörzsőrmester Mátyus Fánival Nemesbikken, Zsolnai János 3. oszt. tiszthelyettes Csizi Margittal Erdőcsokonyán, Kovács Dániel 3. oszt. tiszthelyettes Tóth Vilmmával Mezőkeresztesen, Tóth Sándor III. örmester özv. Wehl Erzsébettel Novajon, Mátyás M. János 3. osztályú tiszthelyettes özv. Simon Máriaival Kiskörén, Németh János 3. oszt. tiszthelyettes Radványi Pirokska, Máriaival Abaujszántón és Szabó József főtörzsőrmester Kónya Ilonával Szikszón.

Halálozások. *Szánthó István* őrnagy, volt abaujszántói osztályparancsnok életének 46. évében folyó hó 10-én hosszas szenvedés után Abaujszántón meghalt. Hadapród-tiszthelyettesé 1905 július 1-ével nevezték ki s a hadnagyi, főhadnagyi, századosi és őrnagyi rendfokozatok mindegyike a csendőrségnél jól végzett munkájának eredménye volt. 1916 január hó 16-án először és 1917 június 30-án másodizben részesült a legfelsőbb dicsérő elismerésben. Megállotta a helyét a világháború előtti alkotómunkában és megállotta helyét a háborús viszonyok között is, amikor minden egyes csendőrnök kettőzött erővel kellett dolgoznia, hogy sokoldalú kötelességeinek eleget tegyen. Majd a forradalmak utáni újjászervezés munkájában is tevékeny részt vett, hiven és becsülettel kitartva őrhelyén mindhaláláig. Elismeréssel adózunk kitartó, munkás multjáért s őszinte bajtársi és emberi szomorúsággal, részvétellel hallottuk a hírt, hogy élete virágában, évtizedek becsületes munkásságának gyümölcsei küszöbén, itthagya fiatal özve-

gyét és egy 2 éves leánykáját. el kellett távoznia az élők sorából. Abaujszántón temették el nagy részvétellel. Emlékét bajtársi kegyelettel fogjuk őrizni.

Fekete Lukács VII. számú csendőrkerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Kótajban,

Kerek Mihály VI. számú csendőrkerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes szervi szívbjában Budapesten,

Tamás Ferenc VIII. számú csendőrkerületbeli csendőr szív-bénulás következtében Miskolcon,

Bialkó Lajos VIII. számú csendőrkerületbeli csendőr tüdővészben Hernádkétesen,

Kelemen Bertalan VII. számú csendőrkerületbeli csendőr Pálházán meghalt.

Kérelmek. *Lukács Ignác* id. ny. áll. 2. oszt. tiszthelyettes kéri azokat a bajtársait, akik 1916., 1917. és 1918. években a 312. és 314. honvéd gyalogezredben vele együtt szolgáltak, hogy címüket vele közöljék. Különösen *Czinka András, Biró József, Kajtár István* főtörzsőrmesterekkel és *Csokonyay Imre* 3. oszt. tiszthelyettesével óhajtana érintkezésbe lépni haretéri ügyben. A levelezés költségeit utólagosan megtéríti. — *Cseh András* csendőr (katymári őrs, B.-Bodrog várm.) az 1915–1916-ban az orosz haretéren a 38. hadosztály 75. dandárbeli 21. honvéd gyalogezrednél szolgált bajtársait kéri, hogy címüket vele közöljék. — *Juhász* csendőr (balatonkenesei őrs) kéri az utóbbi időben a tolnai őrsön szolgált *Pataky András* tiszthelyestest, hogy címét közölje vele.

Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják: *Nagy Sándor* ibafai őrsbeli (pécsi oszt.) csendőr a kaposvári oszt. területére; *Kovács Lőrinc* zalaapáti őrsbeli (nagykanizsai oszt.) örmester a pécsi kerület területére; *Berényi László* érdi őrsbeli csendőr (székesfehérvári oszt.) a debreceni kerület területére; *Gyócsi István* magyarbolyai őrsbeli (pécsi oszt.) csendőr a kaposvári oszt. területére; *Gergulás Vendel* ibafai őrsbeli (pécsi osztály) csendőr a kaposvári osztály területére; *Mészáros István* soltvadkertű őrsbeli (bajai osztály) csendőr a szentesi osztály területére; *Horváth Pál* IV. balatonberényi őrsbeli (kaposvári osztály) csendőr a csurgói osztály területére; *Bakó Lajos* annavölgyibányai őrsbeli (esztergomi osztály) csendőr a szolnoki vagy a budapesti I. vagy II. osztály területére; *Biró Gergely* főtörzsőrmester és *Ferencz Sándor* II. csendőr, mindketten bátai őrsbeliek (szekszárdi osztály), a miskolci, debreczeni, vagy szegedi kerületek bármelyik osztályának területére; *Szabó Gáspár* kölesei őrsbeli (mátészalkai osztály) nőtlen 3. oszt. tiszthelyettes a budapesti kerület területére; *Sáfár Lajos* nagymarosi őrsbeli (balassagyarmati osztály) csendőr a szolnoki osztály területére. Kölcsönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat kéri, hogy címüket velük közöljék.

A csendőr urak szíves figyelmébe!

A kerékpár ma a legolcsóbb közlekedési eszköz. Egy megbízható kerékpárnak minden csendőr kiváló hasznát veheti. Franciaország legjobb gyártmányú kerékpárjait, az «Automoto Paris» gyár kiváló készítményét **egy évi részletfizetésre** szerezhetik be nálunk **véglegesített** csendőrök. A kerékpárok részletes leírását és árát feltüntető ajánlatát minden parancsnokságnak megküldi és az érdeklődőknek bármilyen felvilágosítást szívesen ad a

QUARNERO
műszaki és kereskedelmi r.-t.
Budapest, IX., Ráday-utca 24.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Előrelátó csendőr. Hogy a fekete társasági sapkát az új egyenruhához rendszeresíteni fogják-e, azt most még nem lehet tudni. De ha nem rendszeresítik is, kihordási ideje lesz.

Sz. J. csendőr, Valkó. Csendőrségi internátus még sehol sincsen, csak ezután fogják felépíteni, ha a megfelelő összeg egybegyűl.

Hir csendőr, Somogyvár. 1. Brauzer századost, Kornidész századost és Répássy főhadnagyot a tisztek előjegyzésében nem találjuk. Vagy elesetek, vagy megszállott területen vannak. Liphay László csendőrszázados a budapesti csendőrkerületi parancsnokságnál előadótiszt.

N. K. őrmester, Celldömölk. Juhász Jánost nem, de Juhász Istvánt találtunk, aki 76-os főhadnagy volt és most a 6. h. gyalogezred századosa Nagykanizsán. Finda Dezső hadnagy, Born Anton és Matulesi N. hadnagy a tiszti előjegyzésben nem szerepelnek.

N. csendőr, Ibafa. Aki a közigazgatásnak nem tagja, hanem vezényelve van az őrsre s a közigazgatásnál étkezik, a napibetét 20 százalékaival többet köteles fizetni.

Nem vagyok benne biztos. 1. A 22.100 korona vezényeltetési pótdíj felszámítása téves, amennyiben a Zsebkönyvben közölt adatok utólag megváltoztak. A csendőr vezényeltetési pótdíja f. évi április hó 1-től kezdődő hatállyal 0.75 aranykorona, vagyis 12.750 papirkorona. Ha tehát önnek 22.100 koronás vezényeltetési pótdíjat számítottak fel, akkor a különbözetet vissza kell térítenie.

2. A pénzbüntetésnek főbüntetésként való alkalmazása büntetőtörvénykönyvünkben igen korlátozott. Csak a becsületsértés (1914. évi XLI. t.-c. a becsület védelméről 2. és 4. §-a) és a talált kincs jogtalan elcsajátításának vétsége (Btk. 366. §.) esetében nyer alkalmazást. Az 1914. évi XLI. t. c. 4. §-ának második bekezdése értelmében azonban, ha a sértés feltűnően durva, vagy pedig az idézett t. c. 3. § második bekezdése szerint minősülő esetekben a becsületsértés vétségének főbüntetése már nem pénzbüntetés, hanem 6 hónapig terjedhető fogház s a pénzbüntetés ilyen esetben csak mellékbüntetés. A Btk. 366. §-ában megállapított és fentebb jelzett vétség büntetése a törvény szövege szerint „pénzbírság”. A „bírság” szó elnézés folytán került a szövegbe s e paragrafus esetében is pénzbüntetést kell alkalmazni (B. I. T. XII. 241.)

Százados. A H. K. f. évi július 15-én megjelent 19. számában közzétett 8198/eln. 11. 1925. sz. körrendelet értelmében az 1921. évi 26. számú R. K.-ben (Szab rend.) foglalt 41963/11. 1921. sz. körrendelet oda módosul, hogy azok az áthelyezett honvéd havidíjasok, akik régi állomásukon nem kiutalt, hanem önmaguk szerezték lakással rendelkeznek, ezt nem kötelesek a honvéd helyi hatóságnak átadni, hanem a jelenleg érvényben álló 3333/1924. M. E. számú Kormányrendelet (Lakásrendelet) 14. §-ában foglalt határozványok pontos és hiánytalan betartása mellett a bérletátruházási jogot gyakorolhatják. Kötelesek azonban ezzel szemben új állandó állomáshelyükön lakásuk megszerzéséről a honvéd helyi hatóság közbenjárásának igénybevétele nélkül önállóan gondoskodni. E rendelkezés tudomásunk szerint a legközelebbi jövőben a csendőrség havidíjasaira is érvénybe fog lépni.

Észak-somogy. 1. Az őrsök földjének nők és nőtlének közötti elosztása tekintetében az illetékes osztályparancsnokság intézkedik, kérelmükkel tehát forduljanak oda. Mi nem vagyunk hivatottak arra, hogy ilyen kérdésben döntsünk, vagy még csak állást is foglaljunk. 2. Igen.

Fekete Márton csendőr, Pusztatold. Lapunk f. évi 14. számában Fekete csendőrnek küldött üzenetünk nem Önnek szól.

B. L. csendőr, Annavölgyibánya. Más kerülethez áthelyezett régi kerületükönél fegyverzetüket és felszerelésüket leadják, ruházatukat magukkal viszik.

M. J. csendőr, Bük. Olvassa el mai számunkban „B. L. csendőr Annavölgyibánya” jellegre küldött üzenetünk 2. pontját.

Sz. csendőr, Borsodnádásd. A kérdés elbírálásához azt is tudnunk kellene, hogy őrsállomása a kérdéses vasutállomástól hány km. távolságra van. De ha az ügyet illetékes gazdasági hivatalához felterjesztették, akkor az a megfelelő elintézetést fog nyerni.

K. J. csendőr. A csendőrszervezet takarékosági okokból július végével feloszlott, odakivánczósága tehát tárgytalan.

Czegléd. Lovas tanfolyamba vezényeltettek vezényeltetési pótdíj nem illetékes, csupán a nők kapják a pótdíj felét családi segély címen.

Balaton. Ha egy csendőr özvegye férjhez megy, ezalatt férje utáni nyugdíjigénye természetesen az újabb házassággal megszűnik. De eme igénye az 1912. évi LXV. t.-c. 58. §. 5. bekezdése alapján újból életre kel, ha a házasság felbontását kimondó bírói határozat jogerőre emelkedik. Ily esetben a jogerőre emelkedés napját követő hónap elsejétől illetékes újból a nyugdíj, ha arra egyébként a törvényes feltételek még mindig meg vannak.

Szöcs István 3. o. tths. Margittasziget. Régebbi csendőrségi zsebkönyvekből tartalékpéldányunk már nincsen.

Órhegy. Tartalékos tisztek, továbbá altisztek címét megállapítani nincs módunkban.

Változás. 1. A fekete sapka tekintetében még végleges döntés nem történt, azt legénységi állományú egyének, akik részére khaki társasági sapka nem illetékes, további intézkedésig viselhetik. Az említett rendelet a kihordandó régi ruházati cikkek alatt elsősorban a sötétszínű ruházatot, dolmányt, zubbonyt stb. érti. 2. Fehér zsávolypantallók szolgálaton kívül úgy a laktanyában, mint az utcán is kihordhatók. 3. A tömegrendszerre vonatkozó rendelet csak előzetes értesítés volt, a kérdés közelebről részletesen szabályozva lesz s ott majd elő lesz írva, hogy a kiselejtést miként kell eszközölni.

A. th. Mezőkovácsháza. Sorsjegyet eddig még nem sorsolták ki.

M. F. csendőr, Ujfehértó. Kötelezője 1928. évi január hó 31-én jár le, ha 12 havi katonai szolgálatát igazolni tudja.

Ora et labora. Suhay Imre vezérkari ezredes címe: Budapest, Vár, Színház-utca 7. Katonai főcsoport III. osztály.

Záporosó. Hogy a díszruhával szolgáló rend ruha mikor vehető fel, az a mindenkor helyi viszonyoktól függ, erre megkötő szabályt hozni nem lehet. Az őrsparancsnok joga és kötelessége, hogy ezt a kérdést belátása szerint szabályozza. Ünnepeken természetesen felveheti a legjobb rend ruháját.

Sz. M. csendőr, Szolnok. 1. Első kérdését nem értjük. Különösen pedig érthetetlen előttünk az, hogy neheztelhet valaki azért, mert nem hozzá, hanem bajtársaihoz fordulnak felvilágosításért? Nagyon — hogy is mondjuk — naiv embernek kell az ilyennek lennie. 2. A „csendőr” rendfokozat már nagyon sok félreértést okozott, különösen a honvédséggel való viszonyban, mert a sárga paszomány tulajdonképpen semmit sem jelent, a csendőr rendfokozata a szakaszvezetővel egyenlő, így tehát a szakaszvezető nem köteles a csendőrnek előre tisztelni, csak a tizedes. Illetékes helyen éppen ezért megfontolás tárgyát képezi, hogy nem volna-e cél szerű a sárga paszományt, mint amely teljesen fölösleges és csak félreértésekre ad alkalmat, eltörölni? Egyébként, ha egy alattosa Önnek nem tiszteleg, úgy meg van a módja, hogy kényszerítse rá.

Turi Kiszombor. 1. Semmiféle kitüntetést vagy emlékermet stb. nem szabad viselni addig, amíg az adományozva nem lett. Ha Önnek igénye van a Károly-esapatkeresztre, úgy annak odaítélését kérje a kerületi parancsnokságtól. Az utólagos odaítélés részletes feltételeit az 1920. évi november hó 10-én kelt 84.464/eln. 8. 1920. számú honvédelmi miniszteri rendelet tartalmazza. (Megjelent az 1920. évi 63. számú Rendeleti Közlönyben Szab. rend.) 2. Vitézek a nősülési kérvényt hat évi szolgálatuk betöltése előtt is beadhatják, de az engedélyt csak az előjegyzés sorrendjében kapják meg. 3. Igen, minden katonai és csendőrségi szolgálat.

P. I. csendőr. A 2. osztályúaknak igen, csak a 3. osztályúaknak nem.

KEMÉNYFA TARTÓS KIVITELBEN
HÁLÓSZOBA JÓTÁLLÁSSAL KAPHATÓ
LÁNYI bútorkereskedő, VI., Podmaniczky-u. 27.
 CSENDŐRÖKNEK KEDVEZŐ
 RÉSZLETFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Sz. M. M. M. 1. Címe Budapest, I. ker. Attila-körút, koronaőrsgéi laktanya. 2. Szolgálati úton kell kérnie, ha hely van, felveszik, de csak hat havi próbaszolgálat után véglegesen. 3. A kerületi nyomozó szakaszokban nem polgári egyének (detektívek), hanem tényleges állományú csendőrök fognak szolgálatot teljesíteni, csak polgári ruhában. Hogy ezek a nyomozó szakaszok mikor állanak fel, nem tudjuk, nincs kizárva, hogy kísérletképpen egyet-kettőt már az idén felállítanak. A bevezénylési feltételek még nincsenek megállapítva. 4. Vizsgáltsa meg magát honvéd- vagy csendőr-orvossal és a sebesüléséről kérjen bizonyítványt s azt terjessze fel a kerületi parancsnoksághoz azzal a kérelemmel, hogy a sebesülési éremre vonatkozó jogosultságát állományparancsban tárgyalja le. Ha sebesülését illetőleg egyéb bizonyítékai (tanúk stb.) is vannak, úgy jó, ha azokat is beszerzi. A kerületi parancsnokságtól függ azután az, hogy a betérjesztett bizonyítékokat elegendőnek találja-e vagy sem!

Kitartás. 1. Karpaszomány a csendőrségnél sohasem volt és jelenleg sincsen rendszeresítve, mert nálunk az egyévi önkéntesi intézmény nem volt meg. Önnök ezt már felszerelése alkalmával tudnia kellett, legalább is ha érdeklődött volna, bizonyára megtudhatta volna. 2. Arra, hogy a tisztifanfolyamra kerüljön, nem sok reménye lehet, mert a tisztifélszám jelenleg teljes és a későbbi kiegészítés valószínűleg másként fog történni. Altiszti iskolába — ha megfelelő szorgalmat és főleg jó magaviseletet tanusít — egy pár év múlva bekerülhet.

Sz. P. 26. A hat évi szolgálati kötelező idejébe a katonai szolgálati idő mindig számít, tekintet nélkül arra, hogy a két szolgálat között megszakítás van-e vagy nincsen. Ha azonban a katonai szolgálati idő három évnél hosszabb, akkor a csendőrségi kötelezőbe csak három évet számít be. A hadifogságban töltött idő is katonai szolgálati időnek számít. Nem írta meg pontosan, hogy mettől-meddig szolgált a hadseregnél és mely napon jött a csendőrséghez, így azt nem tudjuk megmondani, hogy kötelezője mikor jár le.

1885. Az 1. oszt. tisztihelyettes szakaszparancsnokokra nézve elvileg ugyanazok a szabályok érvényesek, amelyek a volt járásörmesterekre vonatkoztak. Az 1. oszt. tisztihelyettes szakaszparancsnok tehát szolgálatban gyalogtisztii kardot, vállszíjas bőrövet, pisztolyt és társasági vagy Bocskay-sapkát visel, ez utóbbi mindkettő meg van engedve. Ha azonban az 1. oszt. tisztihelyettes legénység élén vonul ki, akkor azzal egyöntetűen, kalaposan kell öltözködni és karabéllyal kell kivonulnia. A 2. oszt. tisztihelyettes id. szakaszparancsnokok szolgálatban éppen úgy öltözködnének, mint járőr-szolgálatban, azzal a különbséggel, hogy puska helyett pisztolyt vihetnek magukkal. Az öltözet tehát: Kalap, gyalog (vagy lovas) csendőrkard, pisztoly, jelsípzsínór, hosszabb tartamú szolgálat esetén járórtáska. A vállszíj 2. oszt. tisztihelyettesek részére akkor sem illetékes, ha ideiglenesen szakaszparancsnoksággal van megbízva.

M. S. A fennálló rendelkezések értelmében a kérdéses egy esztendőnek a tényleges szolgálati időbe való beszámítása elvileg nem lehetséges. De az Ön esete oly különleges, hogy esetleg kivételesen tekintetbe veszik a szerintünk sok méltánylandó körülményt és beszámítják az egy évet. Terjessze fel szolgálati úton ez irányú részletesen indokolt kérvényét a B. M. úrhoz (VI. c. osztály). Ismételjük azonban, hogy az eredményt biztosra venni egyáltalában nem lehet, bármennyire is alkalmasnak látjuk is az Ön esetét arra, hogy ezt illetékes helyen kedvezően bírálják el.

Érdeklődés. 1. Ha az Ön áthelyezése alkalmával a közigazgatás vagyonát szabályszerűen felbecsülték és az Ön részére egy bizonyos vagyonrészt megállapítottak, vagyis, ha Ön a közigazgatásból áthelyezése folytán kivált, akkor ez a vagyonrész Önt akkor is megilleti, ha néhány hónap múlva ugyanarra az örsre visszakerül és a közigazgatásba újra belép, mert újbóli belépése alkalmával új tagnak számít és az alptőkét be kell fizetnie. Hogy azután ez az alptőke kisebb, mint az Önnök illetékes részesedés, ez az Ön előnye, de természetes is, mert hiszen a közigazgatás vagyona és az egyesek vagyonrészesedése is állandó hullámnak van kitéve. 2. Örsparancsnokképző tanfolyam valószínűleg november hóban lesz felállítva.

B. J. Sz. A 1904/5—1921. H. M. rendelet 21. b) pontja értelmében a rangosztályba nem sorolt havidíjasok nyitott kardjukon ezüst kardbojtot viselnek. A kardbojton a m. szent korona aranysárga selyemből készül.

Juhász esendőr. 1. A kérdéses izléstelen reklám a csendőrség minden egyes tagját méltán bánthatja, betiltására azonban — sajnos — semmit sem lehet tenni, mert büntető cselekményt nem tartalmaz. Talán sikerülni fog azt az „élelmes“ üzletembert jobb belátásra bírni, hogy a hirdetésekét változtassa meg. 2. Olyan számú honvédelmi miniszteri rendelet nincsen. Ebben a kérdésben különben teljes tájékoztatást nyújt a folyó évi II. számunkban „Levente“-nek küldött üzenetünk.

Élet-halál. 1. Az bizony elég nem szép dolog, hogy akad egy bajtársuk, aki mindenféle közigazgatási munka alól lehetőleg kivonja magát, de azért valószínűleg nagyon méltatlankodna, ha a közigazgatási vagyomból csak egy fillérel is kevesebb részesedést kapna, mint a többi, dolgozó bajtársai. Mi azt ajánljuk, hogy a dolgot jelentsék be az örsparancsnoknak, ha annak sem volna fogamatja, a legközelebbi becslés alkalmával az örsparancsnok jelentsék be az esetet az osztályparancsnokságnak, amely bizonyára gondoskodni fog róla, hogy a kényelmeskedő csendőr vagyonszét érdeme szerint leszállítsa. 2. A részletre való vásárlásnál a legnagyobb óvatosságot ajánljuk, különösen óvakodni kell nem feltétlenül szükséges dolgoknak részletre való beszerzésétől, mert az eladósodás rendszerint ezzel szokott kezdődni. Ma még minden túlságosan drága ahhoz, hogy nagyobb beszerzéseket lehessen eszközölni. Várni kell, mert az olcsóbbodásnak feltétlenül be kell állania. 3. A kérdéses könyveket ajánljuk, nagyon tanulságosak. 4. Tekintetes Szerkesztőség a helyes.

D. S. csendőr, Szerencs. Hangszereket a legénységi szobában bárhová el lehet helyezni, ha nincsenek útban és a szoba rendjét nem bontják meg. Hegedűjét tehát a ruhaszekrényben is tarthatja, ha hely van reá, tokban esetleg a ruhaszekrény és a fal közé vagy az ágy fejrése alá is helyezheti. Igaz ugyan, hogy a magántárgyakat elvileg a magánládában kell tartani, de a hangszerekkel mindenesetre kivételt kell tenni, mert a bőröndös kamrák nem mindenütt egész szárazak, azután meg nagy hőségnek és hidegnek is ki vannak téve, amelyek a hangszereknek ártanak. Nagyobb hangszert, pl. cimbalmot, az előszobában szoktak tartani.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-n. 10.
(Telefon: 5—67, 5—68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok

Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek

Egyenruhák és egyenruházati cikkek

legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21—78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzékem.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!